

**MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS**

SELF-CENSORSHIP MADE IN SWEDEN

En kvalitativ studie om den kinesiska diasporans utövning av självcensur på sociala medier mot bakgrunden av upplevd övervakning

CORINNE LEJDSTRÖM

Statsvetenskap 61–90, SKA204
Kandidatuppsats 15 hp
Handledare: Gustav Sundqvist
Examinator: Joakim Johansson
Datum: 2020-06-04

ABSTRACT

The surveillance in China is a topic which has been the subject of extensive scientific studies. First and foremost, the digital surveillance of the population of China has been explained by a number of scholars over the years. Nevertheless, the monitoring of the Chinese diaspora is a research area that has been explained to a limited extent and where the studies of monitoring of the Chinese diaspora in Sweden are not to be found in research for the present study. The purpose of the study is thus to investigate past and present citizens' relationship to the internet and social media linked to surveillance with the aim of clarifying how the feeling of being monitored contributes to the individual's application of self-censorship. The method of collecting the empiricism has included six different interviews. The result showed that the Chinese diasporas feeling of being monitored contributes in some cases to self-censorship on social media. The monitoring operator consists partly of state of China, but also the Chinese diasporas community on social media is perceived as a monitoring actor. The conclusions of the study show that the Chinese diaspora largely reflects on the posts before publishing. Self-censorship was also practiced with various reasons and extent on Western and Chinese social media. Horizontal surveillance was found on both Western and Chinese social media, while state surveillance instead perceived on western social media. A further form of self-censorship emerged where state surveillance as well as surveillance from ideological groups active in the country resulted in deletion of posts upon entry to another country and created the concept of travel censorship.

Keywords: Chinese diaspora, Self-censorship, Social media, Surveillance, Sweden

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	1
1.1	Introduktion	1
1.2	Bakgrund	2
1.2.1	Övervakning	2
1.2.2	Censur	3
1.2.3	Självcensur	3
1.2.4	Diaspora	3
1.3	Problemformulering och frågeställning	6
1.4	Syfte och mål	6
2	TEORETISK REFERENS RAM	6
2.1	Bakgrund till teori	6
2.1.1	Panoptikon	7
2.1.2	Synoptikon	7
2.1.3	Soft power	8
2.1.4	Övervakning av internet i Kina	8
2.1.5	Övervakning i det moderna samhället	9
2.2	Sharp power	11
2.2.1	Kritik mot sharp power	13
2.2.2	Användning av sharp power	13
3	METOD OCH MATERIAL	14
3.1	Studiedesign och datainsamling	14
3.1.1	Intervjuguide	14
3.2	Urval	15
3.2.1	Motivering av urval	15
3.2.2	Om respondenterna	16
3.3	Rekrytering	16
3.4	Tillvägagångssätt	16
3.4.1	Transkribering och citat	17
3.5	Forskningsetiska överväganden	18
3.5.1	Redovisning av resultat	19
3.6	Databearbetning och analys	19

3.6.1	Testanalys av första intervjun.....	20
3.7	Studiens kvalitet – Tillförlitlighet och trovärdighet	21
4	RESULTAT.....	23
4.1	Övervakande aktörer av sociala medier.....	24
4.1.1	Stat	24
4.1.2	Samarbete mellan stat och företag.....	25
4.1.3	Företag	25
4.1.4	Individens sociala nätverk	26
4.2	Övervakning i övriga livet	26
4.3	Områden som självcensureras.....	27
4.3.1	Privatliv	27
4.3.2	Politik och känsliga ämnen.....	27
4.3.3	Kommunikation med anhöriga.....	28
4.4	Anledning till begränsning.....	29
4.4.1	Balans och neutralitet.....	29
4.4.2	Återvända till Kina	30
4.4.3	Typ av social medieplattform.....	31
4.4.4	Tid.....	31
4.4.5	Behov	32
4.5	Medel för tillämpning av självcensur	32
4.5.1	Radera	32
4.5.2	Alias.....	33
4.5.3	Avstå.....	33
4.6	Medel för tillämpning av censur	33
4.6.1	Utestängd	33
4.7	Möjlighet att uttrycka.....	34
4.7.1	Åsiktsfrihet	34
4.8	Kinesiska respektive västerländska sociala medier	35
5	DISKUSSION.....	36
5.1	Resultatdiskussion.....	36
5.2	Metoddiskussion	41
5.3	Vidare forskning	45

6 SLUTSATS	46
REFERENSER	47
BILAGA 1: MISSIVBREV	51
BILAGA 2: INTERVJUGUIDE	52

FIGURFÖRTECKNING

Figur 1 Kinesisk befolkningsmängd i Sverige 1900–2019	5
Figur 2 Kodningsschema	20
Figur 3 Huvudkategorier och underkategorier	23
Figur 4 Resultatet fördelat mellan kinesiska och västerländska sociala medier	35

DEFINITIONER

Kinesisk diaspora

Personer som härstammar från Kina eller som innehar ett tidigare eller nuvarande kinesiskt medborgarskap och som är bosatt i annat land än Kina (Almén, 2020).

Kinesiska sociala medier

Benämns de sociala medier som är tillgängliga i samtliga länder men som den kinesiska befolkningen begränsas till att använda med anledning av internets begränsning i landet. Till de kinesiska sociala medierna hör exempelvis WeChat, Sina Weibo, Renren, Zhihu och Douyin.

Självcensur

En av individen självpåtagen återhållsamhet vid publiceringar som tillämpas med oron av att utsättas för konsekvenser (Nationalencyklopedin, u.å.a).

Värdland

Det land vari en person från diasporan anlönt till och bor i. Personen kan inneha medborgarskap från värdlandet och även bo i värdlandet med kinesiskt medborgarskap.

Västerländska sociala medier

Benämns de sociala medier som är tillgängliga i samtliga länder förutom Kina. De västerländska sociala medierna består exempelvis av Facebook, Instagram och Twitter.

1 INLEDNING

I följande avsnitt introduceras forskningsämnet och en bakgrund bestående av tidigare forskning samt en redogörelse för forskningsfrågans relevans. Avsnittet presenteras utifrån följande; 1) Introduktion, 2) Bakgrund, 3) Problemformulering och frågeställning samt 4) Syfte och mål.

1.1 Introduktion

Demokratins grundläggande funktion är att människan med en vilja att uttrycka sig också är fri att göra det. I det antika Grekland grundlades betydelsen av folkstyre vilket vidare utvecklades under historien till den tid vi idag lever i där Sverige 2018 kunde konstatera att den svenska demokratin varat i 100 år. Möjligheten att yttra sig som människa i Sverige har också utvecklats, från att publicering för allmän beskådning tidigare begränsades till yrken som journalist eller författare till att i dagens samhälle vara en självklarhet för en stor del av världens befolkning. Sociala medier har givit medborgare i världens demokratiska länder ett möjligt fönster för att diskutera politik och belysa samhällsproblem. Självcensuren i Sverige kan antas vara ett problem i en relativt begränsad omfattning. Den svenska grundlagen garanterar att människor i Sverige, utan begränsning eller bestraffning kan yttra och framföra politiska åsikter. Att yttra sig fritt i sociala medier är däremot inte utan känsla för att det som publiceras kan få konsekvenser. Inläggen på sociala medier når idag människor världen över och möjligheterna att registrera och bevaka har genom teknologins utveckling blivit allt mer tillgänglig. Så hur ser då yttrandefriheten ut på sociala medier? Upplever användare idag att de kan publicera utan att oroas för konsekvenser?

Orwell, Foucault och Snowden är alla personer som blivit tätt kopplade till den övervakning som utförs, av människor, över människor, i det moderna samhället. Under historien har mycket forskning även behandlat ämnet övervakning, framförallt har den digitala övervakningen av befolkningen i Kina förklarats av en rad forskare. Med kinesiska medborgare som söker sig ut i världen för att vidare leva sina liv med en statlig övervakning som inte efterliknar moderlands övervakande struktur ställs då frågan om övervakningen av den kinesiska diasporan i väst. Vad händer när personer från Kina stadgar sig i länder med en högre grad av demokratisk struktur? Internets många begränsningar i Kina har bytts mot en plattform i väst där internet saknar territoriella gränser och där yttrandefrihet värderas högt, men där internet också fortsatt kan koppla individen till sitt ursprungsland där auktoritärt styre påverkar befolkningens handlingar.

Under hösten 2019 stormade yttrandefriheten. Gui Minhai fick Svenska PEN:s Tucholskypris, Sveriges kulturminister Amanda Lind närvarade och Kina rasade. Frågan om självcensuren roll i det svenska samhället väcktes i samband med min praktik på Svenska PEN. Vilka självcensurerar sig i Sverige och varför? Mot bakgrund av övervakningen i Kina och censuren av sociala medier som tillämpas väcktes frågan om hur den kinesiska diasporan i Sverige idkar självcensur. Vad händer med människors yttrandefrihet när internet är gränslöst?

1.2 Bakgrund

Studier inom området övervakning, censur och självcensur har en lång historia och i följande del kommer tidigare forskning inom området presenteras för att skapa kunskap om begreppen i allmänhet men även med koncentration på begreppens innebörd i Kina. Vidare kommer även den kinesiska diasporan i världen och i Sverige förklaras.

1.2.1 Övervakning

Forskning och övervakning har genomförts och fick efter George Orwells bok 1984 ett populärkulturellt uppsving där forskningen belystes och lästes. Sedan dess har åtskillig forskning gjorts inom ämnet. Utvecklingen av övervakning har ständigt gjort ny forskning relevant. De olika formerna av maktutövning genom övervakning synliggörs bland annat av Haggerty och Samatas (2010) där de beskriver hur övervakning skiljer sig över världen och över tid samt belyser hur nya former av övervakning förhåller sig till medborgare och medborgarskapet. De belyser bland annat hur specifika grupper varit under uppsikt av såväl demokratiska som auktoritära stater där muslimska grupper blivit föremål för övervakning men utan att ha varit föremål för brottsmisstanke (Haggerty & Samatas, 2010).

Haggerty och Samatas (2010) framhåller även att de traditionella uppfattningarna om civila friheter och tilliten till statsapparaten och statens auktoritet förändras. Nya rättigheter beskrivs vara fundamentala att försvara även i de traditionella demokratierna. I och med att plattformar som vi idag ser som grundläggande, Google, Yahoo och Facebook är aktörer med en betydande funktion i vårt vardagliga liv framhåller Whitson (2010) att reglering är nödvändig. Plattformarna är inte statligt ägda och bygger på en hierarkisk struktur som inte är synlig i individens vardagliga bruk av tjänsterna. Tydlig lagstiftning i demokratiska apparater begränsar inte heller aktörernas makt vilket gör deras funktion farlig för den enskilde medborgaren. Medborgarens rättighet till ansvarsutkrävning blir minimal då aktörerna är privata och i samma stund innehar ett semimonopol för möjligheterna på internet (Whitson, 2010).

Vidare beskriver Whitson (2010) att medborgarnas möjlighet att erhålla makt genom uttryck utifrån den lagstiftade yttrandefriheten på internet blir emellertid en handling som regleras av plattformarna där regler för användaren kan upprättas. Maktasymmetrin mellan företag och användare blir därmed fullständig då makten koncentreras till företagen i samma stund som medborgaren tror sig kunna utöva makt genom språket.

I studier om övervakning har funktionen också förflyttats. Från att koncentreras till en stat representerat av Big brother beskrivs övervakning i forskning idag innefatta övervakning i form av Big data. Gigerenzer, Rebitschek och Wagner (2018) beskriver hur dagens och framtidens övervakning kommer bestå av persondata och personuppgifter. Utvecklingen kommer inte i första hand bestå av statens övervakning av individen utan av en marknad där aktören med mest information erhåller mest makt, där företag såväl samlar in som lagrar data. Forskningen påvisar att informationen ofta samlas in gradvis och även i utbyte mot att kunden exempelvis från ett försäkringsbolag erhåller ett bättre erbjudande (Gigerenzer, et al., 2018).

1.2.2 Censur

Biträdande professor i statsvetenskap vid University of California, Peter Lorentzen (2014), diskuterar i sin forskning hur den ultimata censuren tillämpas. Forskningen redogör för hur Kinas strategiska plan för censur av journalistik är nödvändig för att upprätthålla landets auktoritära ordning i harmoni med befolkningen. Genom att tillåta viss journalistik gentemot tjänstemän på lokal nivå främjas både den lokala verksamheten, missnöjet för statsledningen minskar, korruption på lokalnivå försvåras och medborgarna blir belåtna då den specifika rapporteringen leder till positiva effekter (Lorentzen, 2014). Genom den så kallade watchdog-journalistiken blir medborgarnas känsla för social mobilisering även mindre då journalistiken kan vara ett verktyg för att lösa sociala spänningar om missnöje och lösa problemen i individens närhet samtidigt som för höga sociala spänningar innebär en ökad censur för att inte belysa och framkalla social mobilisering inom andra känsligare områden (Lorentzen, 2014).

I forskning av Gilbert Chin redogörs för den kinesiska censurens omfattning på sociala medier i landet. Chin (2014) beskriver att eftersom censuren innebär att inlägg inte kan läsas försvåras också forskarens möjlighet att undersöka vilka och hur många inlägg som censureras. Resultaten av forskningen visade att utav de egna publiceringarna som genomfördes granskades 40% och 50% av de skrivna inläggen publicerades aldrig (Chin, 2014).

1.2.3 Självcensur

Självcensur är ett forskningsområde som undersökts inom flera länder och i olika samhällen. Bar-Tal (2017) forskar inom politisk psykologi och beskriver hur en form av kollektiv självcensur kan tillämpas i samhällen för att förhindra hot mot den egna gruppen. Individen ansvarar själv för ett återhållsamt agerande vid publicering och informationsspridning för att skydda den egna gruppen. Cook och Heilmann (2013) undersöker i sin forskning även hur olika fall kan utgöra olika former av självcensur. De beskriver såväl den *privata* självcensuren som görs utifrån individens osäkerhet och rädsla för att drabbas av konsekvenser efter publicering och därför avstår. Den andra typen av självcensur beskrivs som den *offentliga* självcensuren som individen tillämpar utifrån samhällets normer och allmänhetens uppfattning om vad som kan/får skrivas och ämnen där publiceringen kan falla under den kategori där åsikten inte ska yttras i det offentliga rummet mot bakgrund av att bryta mot normer (Cook & Heilmann, 2013). Aktas, Nilsson och Borell (2018) redogör också för hur självcensur är en betydande faktor inom universitetsverksamheten i Turkiet. En rädsla finns inom akademien för att en handling ska kontrolleras vilket leder till att forskningen begränsas till enskilda ämnen men också att självcensuren återfinns i de anställdas agerande på sociala medier, deras icke-agerande består av en mindre grad av politisk aktivitet på plattformarna eftersom de räds för att övervakas (Aktas, et al., 2018).

1.2.4 Diaspora

Den kinesiska diasporan har i många länder växt under en längre period och finns etablerad runt om i världen. I USA beskriver Misiuna (2018) för hur kinesiska migranter har anlänt till landet i olika vågor. Vågorna av immigranter har dels sin förklaring i de regleringar USA inrättade under slutet av 1800-talet. Genom att skapa kriterier för inträde begränsade USA

inflödet av lågutbildade vilket skapade en diaspora i landet som till största delen bestod av välutbildade (Misiuna, 2018).

Brain circulation anses vara den framgångsfaktor som gjort kineser utomlands, generellt sätt, accepterade utomlands. Genom att erhålla utbildning på välrenommerade universitet och därefter få välavlönade jobb har den kinesiska diasporans framgång erkänts och fått stor betydelse i utveckling inom teknologi och ekonomi (Zhu, 2007).

Den kinesiska diasporan beskrivs vara av stor betydelse för den utveckling administrationen under Xi Jinping vill se (Almén, 2020). Genom att influera via diasporan och via den sammanslutning delar av den tillhör ses de som ett verktyg för att såväl bilden av Kina samt dess kultur ska ha möjlighet att etableras i det västerländska samhället (Almén, 2020).

Nationalism är även en komponent som utmärker den kinesiska diasporan. Den kinesiska diasporan i USA beskrivs ha en nära koppling till moderlandet Kina, där såväl kulturen anammas för att bejakas som synen på ekonomi där den kinesiska ekonomin och marknaden ses som en framgångsmodell (Zhu, 2007). Den ekonomiska framgången beskriver Zhu (2007) även föranleds av den nära koppling som den kinesiska ledningen tillhandahåller med utomlands boende kineser, även Chen (2018) redogör för mobiliseringen utrikes. Kontakten knyts i huvudsak genom mindre sammanslutningar i vilka kineser utomlands ansluter sig till (Zhu, 2007). Grupperna kan innefatta olika verksamheter men där en majoritet av dem syftar till att stärka banden mellan den kinesiska ledningen och kineser utrikes för att främja ekonomin. Ytterligare ansträngningar görs även i Kina där den politiska ledningen organiserar personal internt med inriktning på kinesisk affärsverksamhet utomlands (Zhu, 2007).

Enhetsfronten

Gill och Schreer (2018) ger en redogörelse för deras forskning av den kinesiska enhetsfronten inom studier av säkerhet och strategi. Arbetsdepartementet ingår i KKP, Kinesiska kommunistpartiet, och arbetar under statsrådet. Enhetsfronten som verkar under arbetsdepartementet ansvarar för etniska minoriteter, samt affärer som berör religion och utrikesaffärer med utomlandsboende kineser (Gill & Schreer, 2018). Forskningen visar på hur verksamheten bedrivs för att influera utrikes. Enhetsfrontens arbete innebär att möjliggöra inflytande utrikes genom att använda ekonomiska medel genom investeringar. The Belt and Road Initiative, den nya sidenvägen är ett exempel på hur enhetsfronten skapar intresse utrikes och genom ekonomiska fördelar även möjliggöra politiskt inflytande på uppdrag av partistyrelsen (Gill & Schreer, 2018).

Diasporans bakgrund och politiska aktivitet

Den kinesiska diasporan består till stora delar också av individer i politisk exil. Chen (2018) beskriver hur protesterna på Himmelska fridens torg 1989 bidrog till att ledare för studentorganisationer samt landets många intellektuella idag utgör delar av diasporan i världen. Genom de olika bakgrunder och förgreningar som den kinesiska diasporan består av finns det därmed komplexa förhållanden mellan grupperna inom diasporan. Historien beskriver också komplexiteten i de protester som utförts av delar av den kinesiska diasporan utomlands. Ambasad- och konsulatbyggnader är därmed en plats för den kinesiska diasporan

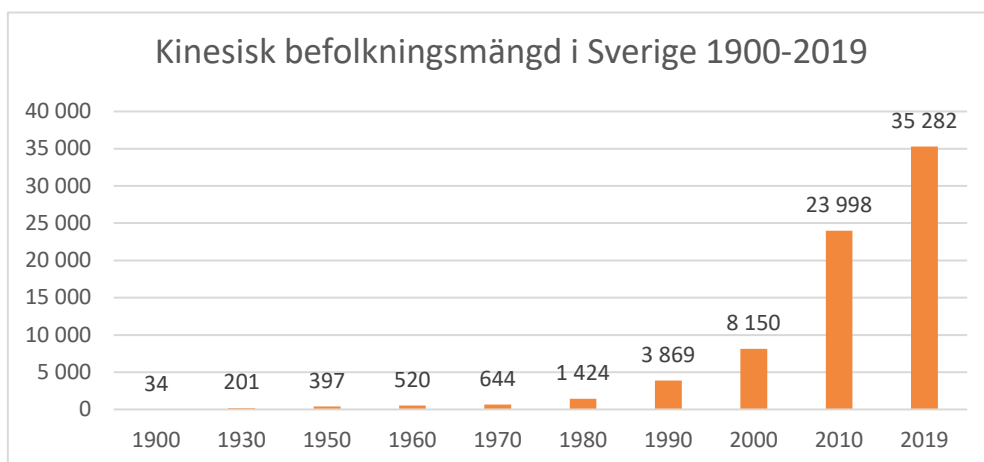
och dess kontakter med moderlandet Kina. Byggnaderna har av en annan del av diasporan också blivit en samlingsplats för protester mot landet (Chen, 2018).

Den kinesiska diasporans delaktighet i den västerländska demokratiprocessen beskriver Chen (2018) som begränsade. Kinesiska dissidenter är en grupp som i stora drag delar det västerländska landets demokratisyn som de bosatt sig i. Däremot är kunskapen om det demokratiska systemet begränsad vilket konstateras i den låga andelen delaktiga i beslutsfattande positioner inom politiken i värdlandet (Chen, 2018).

Den uiguriska diasporan har i tidigare forskning även belysts och upptäckts genom dess spridning på internet. Framväxten av diasporan via internet förklaras av de möjligheter som internet utanför Kina kan erbjuda. Genom yttrandefrihet används nya medel för att skapa en plattform att kommunicera och dela erfarenheter med uigurer i sitt värdland. Kommunikation med andra uigurer gjordes möjlig samtidigt som ytterligare möjligheter öppnades då internetbaserade plattformar blev tillgängliga för utomstående vilket också beskrivs föranlett uppmärksamhet för uigurers situation (Marat, 2015). Det starka nätverk som växt fram online menar däremot Culpepper (2012) inverkar negativt på dialogen mellan den uiguriska folkgruppen och ledningen i Kina. Genom att konkurrera om framställningen av nationalism finns risken att samtalen uteblir då polarisering av plattformarna används för att skapa en bild av Kina som inte ledningen delar.

Den kinesiska diasporan i Sverige

Sedan millennieskiftet har den kinesiska diasporan i Sverige ökat kraftigt (se figur 1). År 2019 uppgick antalet personer med kinesisk härkomst till cirka 35 000 (Statistiska centralbyrån, 2020). Personerna som beräkningarna inkluderar är såväl personer födda i Kina som idag bor i Sverige, som personer födda i Sverige med en eller två föräldrar med kinesisk härkomst (Statistiska centralbyrån, 2020). Antalet uigurer i Sverige är cirka 2000 (Aftonbladet, 2019).

Figur 1 Kinesisk befolkningsmängd i Sverige 1900–2019

1.3 Problemformulering och frågeställning

Utvecklingen av Kinas övervakning och censursystem har inneburit att forskningen också försökt klargöra systemets omfattning och hur det påverkar medborgarna. Med ett internet begränsat av Kina har västerländska sociala medier inte varit möjliga för medborgarna att använda. De har istället hänvisats till landets egenproducerade sociala medier där övervakning sker och där otillåtet innehåll censureras. Med en kinesisk befolkning som sökt sig från Kina för att många gånger bosätta sig i västerländska demokratier har även fönstret till nya sociala medier öppnats. Sociala medier där innehållet inte regleras och där avsaknaden av statlig censur gör det möjligt att yttra åsikter offentligt. Vad händer då med den kinesiska diasporans yttrandefrihet när möjligheten nu finns att yttra sig?

Att kartlägga självcensurans existens i en grupp i samhället är av stor betydelse. Enligt 1 kap. 1 § i Yttrandefrihetsgrundlagen (SFS 1991:1469) framgår det att ”Var och en är gentemot det allmänna tillförsäkrad att [...] offentligen uttrycka tankar, åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst”. Därmed är en grupps ovilja att yttra sig på grund av risken för konsekvenser allvarig. Resultatet av att en grupp tystas i offentliga sammanhang betyder också att demokratin inte fyller sin funktion. Studien ämnar därför belysa: *Hur bidrar känslan av att vara övervakad, tidigare och nuvarande, kinesiska medborgares tillämpning av självcensur på sociala medier när de lever i Sverige?*

För att tydliggöra är det således en upplevd övervakning som studien ämnar att undersöka och därmed inte faktisk övervakning eftersom den inte är möjlig att studera då den, om den sker, genomförs utan möjlighet till insyn.

1.4 Syfte och mål

Studiens syfte är att undersöka tidigare och nuvarande kinesiska medborgares relation till internet och sociala medier kopplat till övervakning.

Målet för studien är därmed att skapa kunskap och bringa klarhet i hur känslan av att vara övervakad bidrar till individens tillämpning av självcensur.

2 TEORETISK REFERENSRAM

I föreliggande avsnitt kommer studiens teoretiska utgångspunkter redovisas. En historisk redogörelse av övervakning samt även dagens inställningar till begreppet kommer även redovisas. I huvudsak kommer teorin för studien, sharp power, beskrivas och där innehållet också ger olika perspektiv av sharp power.

2.1 Bakgrund till teori

Övervakning är ett ämne som diskuterats i många olika dimensioner och inom många olika forskningsfält. Diskurserna om övervakning har inneburit såväl ett ifrågasättande och en

positiv inställning till övervakningens funktioner. Kameraövervakning, telefon- och internettrafik är de områden som diskussionerna har behandlat i slutet på 1990-talet och fram tills idag.

2.1.1 Panoptikon

I slutet av 1700-talet myntades begreppet panoptikon av Jeremy Bentham. Teorin konstruerade maktförhållanden utifrån den byggnad han valde att kalla panoptikon. Idéen byggde på att reformera flera brittiska institutioner; fängelser och dårhus men också skolor och sjukhus. Grunden i teorin bygger på att förändra den kontext som individen lever i på ett sådant sätt att individens beteende förändras (Bentham, 2002).

Byggnadens konstruktion är cirkulär med ett vaktorn i mitten av byggnaden, vilket innebär att fångarna kan observeras men också osynliggöra vakternas observation. Vakternas osynliga observation innebär således också att fångarna är omedvetna om de i stunden är övervakade. En konstruktion av "the few watch the many" där "the few" bestod av fångvaktarna och där de fångslade representerade "the many" (Bentham, 2002, s.55). Konstruktionen för panoptikon menar Bentham (2002) också bidra till dess fullkomlighet då de tjocka väggarna och de starka fönsterkonstruktionerna inte är nödvändiga då fångarna inte ser det som möjligt att påbörja ett rymningsförsök eftersom de dygnet runt är objekt för övervakning.

Fundamentet i panoptikon bygger på att individen ska agera som om hen var övervakad utan att veta och utan att kunna kontrollera om hen är övervakad. I den starka tron om att vara övervakad agerar också individen utifrån denna tro, utan möjlighet att kontrollera av vem eller vilka (Bentham, 2002). Vidare åberopar Bentham (2002) även att syftet med panoptikon inte är att organisera en verksamhet för spionage där individernas tankar är menade att förändra, utan fokuserar på beteendet där panoptikon är inrättat för att förändra handlingsättet.

Vidare utvecklar Foucault meningen av panoptikon som maktrelation i samhället. Självdisciplineringen som utövas av fångarna reglerar deras beteende och leder till att även de iakttar rollen som övervakare men då i rollen som sin egen övervakare. Rädslan att bli bestraffad men också med vetskapen av att vara övervakad disciplinerar fången sig och utvecklar beteendet självövervakning (Foucault, 2017). Maktförhållandet innebär också att tillämpningen kan ske över en större grupp individer och att "det panoptiska schemat är avsett att spridas till hela samhällskroppen utan att förlora någon av sina egenheter; dess bestämmelse är att bli en allmänt utbredd funktion." (Foucault, 2017, s.261)

2.1.2 Synoptikon

Under senare tid har också begreppet synoptikon utvecklats som en reaktion på panoptikon och begreppets top-down struktur. Mathiesen (1997) argumenterar för att panoptikon inte kan återfinnas inom samtliga organisationer i samhället utan förklarar att det finns kontrollsystem där den stora skaran istället ser dem få, "the many to see and contemplate the few" (Mathiesen, 1997, s.219).

Doyle (2011) motsätter sig Mathiesen (1997) då han menar att synsättet "the few and the many" innefattar mer komplexitet än synoptikon. Skillnaden mellan att se och att övervaka är markant. Genom att se övervakning som ett system beaktas inte den enskilda individen som

utför övervakningen. Individen är en kugge i systemet men utan systemet reduceras individen till sin bakgrund. En individ som varken innehar kunskapen eller förståelsen för det effektivaste agerandet för maximal övervakning.

Vidare åberopar Doyle (2011) att internets möjligheter är långt fler än vad Mathisen beskriver och därmed inte har strukturen av ett synoptikon. Mathisen (1997) beskrev att synoptikon skulle återfinnas i internets uppbyggnad då han förutsåg att bolag skulle ta kontrollen över flödet och tillämpa envägskommunikation.

Makten i sociala medier kan också beskrivas utifrån perspektivet av att samtliga kan övervaka övervakarna. Öngün & Demirağ (2014) beskriver att sociala mediers konstruktion är uppbyggd i syfte att bevakaren också bevakas vilket den däremot kan reglera. Genom ojämn fördelning av publiceringar i flödet finns det därmed alltid någon som är mer bevakad än någon annan. En maktobalans uppträder därmed i relationen online. Åtgärder kan bestå av att publicera mindre men däremot finns det aldrig möjlighet för den övervakade att kontrollera om hen är övervakad. En hierarki kan utkristallisera sig i relationen mellan individer, men också mellan individ och aktör på den plattform hen använder. Individen är också i dess position som övervakare omedveten om, hur och när hens egen information övervakas (Öngün & Demirağ, 2014).

2.1.3 Soft power

Kontrollen av andra aktörer kan även bestå av olika former av makt. I strävan att förklara internationella relationer och dess makt har två grundbegrepp utvecklats. Staters maktutövning har under historien dominerats av utövande av *hard power*. Enligt Nye (1990) utgörs makten av såväl ekonomisk som militär, där den senare dominerats av krig och där den tidigare inneburit sanktioner i konflikter. Utövningen av makt i internationella relationer har däremot vidgats till andra områden. Nye (1990) beskriver hur ett framgångsrikt utbyte mellan stater för att vidareutveckla länder i en demokratisk riktning även innebär att makt utövas genom attraktion och övertalning, *soft power*, i motsats till den hårda maktutövningen som uttrycks genom tvång och betalning.

Servaes (2016) beskriver att den mjuka makten kan komma till uttryck genom utbyten inom kultur, affär och utbildning. I sammanhanget blir utbytesstudenter det medel som kan främja de diplomatiska relationerna och en handling för att skapa respekt och förståelse i respektive land. Vid aktivt utövande av soft power kan följaktligen en allmän opinion skapas som därmed också förändrar bilden av staten ifråga och vidare bidrar till att kommunikationsklimatet förbättras på den politiska nivån (Servaes, 2016).

2.1.4 Övervakning av internet i Kina

Regleringen av internet synliggörs genom flertal år av forskning om censur av internet i Kina. Ensafi, Winter, Mueen och Crandall (2015) beskriver hur den kinesiska brandväggen blockerar Tor-nätverk, en mjukvara som erbjuder användaren anonymitet vid kommunikation genom internet. Genom att inte göra anonymitet möjlig samtidigt som internet i en stor del av Kina delar är under övervakning blir individens egenintresse stort för att dels undvika att bli

censurerad och dels för att undvika straff. Ensafi, et al., (2015) redogör även för hur censuren kan genomföras genom fem olika metoder; åtkomstlista, URL-blockering, blockering eller kapning av domännamn, IP-kapning och blockering av nyckelord. Effektiviteten i blockering av nyckelord beskriver King, Pan och Roberts (2013) däremot som svag då det kinesiska språket kan uttryckas försåtligt utan att det förbjudna ordet används. Den kinesiska kulturens inslag av satir är även den ett redskap för att förmedla budskap.

Metoder för att censurera kompletteras även med metoder för manipulation. Enligt Roberts (2014) använder regimen sig av tre metoder för att uppnå makt, genom att skapa *rädsla, friktion och störtflod*. Genom att statuera exempel på välkända aktivister och ge en händelse publicitet skapas rädsla samtidigt som friktion uppstår vid medborgares vilja att ta del av opartiskt material utan att lyckas. Även genom att censurera material för att sedan göra samma material svåråtkomligt skapar friktion. Till sist genom att manipulera den politiska debatten kan yttrande online användas som verktyg för att verka för att skapa den bild som anses sann och politiskt gynnsam för regimen (Roberts, 2014).

Internetcensuren i Kina finns även i olika former. Genom den kinesiska brandväggen hindras vissa, främst utländska sökmotorer och internetföretag, från att verka på den kinesiska online-marknaden. Brandväggens funktion används endast för att utesluta och reglera vilka företag som verkar inom landets gränser. Brandväggen reglerar däremot inte innehåll genom expressiv makt, den utförs istället genom att respektive inlägg läses manuellt för att avslöja och fånga upp inlägg med icke-tillåtet budskap (King, et al., 2013).

Censuren online innebär även att företag är tvungna att ta ansvar för deras material innan publicering online. Gällande regleringen av material på internet beskriver King et al. (2013) att nästintill alla företag verksamma i Kina rekryterar anställda vars uppgift är att kontrollera materialet för att vid behov censurera. Den statliga övervakningen online beskriver King et al. (2013) även där *wang jing* och *wang guanban* är två verktyg för kontroll där den senare består av internetmonitorer och den tidigare innebär att uppemot 50 000 censurpoliser även bevakar innehållet online.

2.1.5 Övervakning i det moderna samhället

Den sociala kontrollens utveckling beskriver också hur övervakning har haft olika funktioner i samhället. Larsson och Engdal (2011) beskriver hur en modernisering av samhället inneburit olika typer av maktförhållanden utifrån bevakning. Dagens samhälle beskrivs för att ha strukturen av ett kontrollsamhälle med individen i fokus och där individens handlingar bedöms individuellt (Deleuze 1998 refererad i Larsson & Engdal 2011, s.107). Individer i samhället disciplineras inte då de olika kontexterna individen lever i ständigt innebär anpassning och där personer kontrolleras i de sammanhang personen i stunden ingår i. Avsaknaden av disciplinering innebär att människan därmed kan bedömas olika från en gång till en annan trots att individen och kontexten är densamma. Självkontrollen som individen tidigare ansvarade för blir i kontrollsamhället oväsentlig då andra personer bedömer individens agerande (Larsson & Engdal 2011).

Disciplinsamhället som Larsson och Engdal (2011) syftar på karaktäriseras istället av att människor som disciplineras genom att en individs beteende regleras med hjälp av självkontroll då den befinner sig i en kontext där ett samhälle eller grupp har förväntningar på individens handlande.

Övervakningen i disciplinsamhället betraktas därmed som ett verktyg för att skapa en individ som efterlever de rådande normerna och ser det som självklart. Funktionen har också blivit ett medel för att stärka disciplinen i kollektivet. Till skillnad från i kontrollsamhällen där övervakning sker för att värdera den specifika individen och kontrollera dennes agerande, genom att antingen tillåta eller bestrida handling (Larsson & Engdal, 2011).

Den tredje formen av social kontroll innebär ett samhälle genomsyrat av självreglering. Regleringen kan utgöras av såväl den enskilde individen som den grupp hen tillhör. Den sociala kontrollen innebär att individen kan reglera sitt beteende för att inte uteslutas ur gruppen eller ifrågasättas (Larsson & Engdal, 2011).

Moore (2014) beskriver anspråkslösheten med insamling av data i sociala medier. Genom att plattformarna finns online och användarna aktivt skapat medlemskap finns det inte utrymme för användarna att kontrollera vad, när och hur data samlas in. Osynlighetsaspekten i insamlingen gör att möjligheterna blir större för aktörer såväl inom privat som offentlig sektor (Moore, 2014). Den enskilda insamlingen av en användares data resulterar därför i stora mängder material som benämns som Big data. Big data möjliggörs också genom de flexibla verktyg som används för att samla in specifika data då ämnet kan utökas men också specificeras utan större ansträngning (Moore, 2014). Den ekonomiska aspekten menar Moore (2014) också är en aspekt som gör det attraktivt för aktörer då kostnaden för insamling är låg i förhållande till vad som kan tjänas (pengar/sympatisörer) på data.

Med en teknologi som används av fler aktörer och på flera geografiska platser runt om i världen har även informationen om en enskild individ fått större spridning. Enligt Lyon (refererad i Albrechtslund & Rydberg, 2011, s.38) får tredje part större tillgång till information som var ämnad att lämnas för ett specifikt syfte i en specifik kontext. För att beskriva den nya utvecklingen förklarar Lyon (refererad i Albrechtslund & Rydberg, 2011, s.39) att databaserna är läckande behållare där läckaget är gynnsamt eftersom det vidare kan generera information till exempelvis reklambranschen för att skapa den optimala reklamspridningen.

Panoptikon beskrev en maktrelation där den övervakade minimerades till en passiv människa och där maktordningen tydligt genomsyrades av en vertikal maktrelation mellan övervakade och övervakaren. Till skillnad mot förespråkare för det panoptiska förhållningssättet beskriver Albrechtslund och Rydberg (2011) övervakning i form av en horisontell maktrelation. Genom att se individen som aktiv åskådliggörs också möjligheter. Kommunikation och informationsökning blir två traditionella verktyg för att skapa bildning och agera, men i större skala. Sammanhangen skapar en form av social övervakning där information inte efterfrågats från andra användare men finns tillgänglig för beskådning. Den aktive väljer genom den funktionen om informationen ska finnas eller ej (Albrechtslund & Rydberg, 2011).

Övervakning och Big Data *per se* menar Schneier (2015) inte är negativ. Det ger forskare möjlighet att förklara hur och varför en utveckling sker i samhället med hjälp av sociala medier. Likaså är Big data en avgörande funktion för polisen att lösa ekobrott. Schneier (2015) åberopar istället konsekvenserna av rådande övervakning och hantering av Big data eftersom hanteringen inskränker individens frihet.

Censurens roll, med en utvecklad informationsinhämtning, menar Schneier (2015) blir av allt större betydelse. Genom övervakning bestående av insamling och hantering av Big data från statliga och privata aktörer, och med allmänhetens vetskap om insamlingen innebär det också att människor blir mindre angelägna att använda sin yttrandefrihet (Schneier, 2015). Vidare beskriver Schneier (2015) även hur självcensuren ökar i korrelation till de strängare straffen av ett icke-önskvärt beteende.

2.2 Sharp power

Staters förändrade agerande innebär även en utveckling av tidigare teorier för att förklara aktörens handlingsmönster och maktutövning. En förändring av maktutövning har särskilt gjorts tydlig av auktoritära stater med kapital. Två av dessa är världens ledande stater, Ryssland och Kina. Förändringen menar Walker (2018) beskriver en distinktare maktutövning än soft power men utan att tillämpa ekonomiska eller militära medel genom hard power. Maktutövningen av de auktoritära staterna bygger istället på att influera, där den egna staten genom manipulation och självcensur, tar sig fram inom nya områden och genom nya metoder utrikes. Walker (2018) beskriver hur *sharp power* har blivit den maktmetod som auktoritära stater idag tillämpar för att vinna makt på hemmaplan genom att underminera stater internationellt.

Enligt NED, National Endowment of Democracy, (2018) är maktutövningen på hemmaplan också betydande i de auktoritära staternas arbete för att skapa en positiv bild av det egna landet. I kombination med att tysta dissidenter och försök till politisk pluralism använder de också olika kanaler för att visa det egna folket den positiva utvecklingen utifrån såväl ekonomiska som politiska aspekter där åsiktsfrihet beskrivs bevaras och frodas i landet. Vidare beskriver NED (2018) också hur online-manipulation är ett verktyg där plattformar online är formbara för att representera den styrande partilinjens. Manipulation sker i form av censur där inlägg och aktivitet online regleras och där utvecklingen också innebär omfattande självcensur.

En globaliserad värld har möjliggjort ett världsomspännande kommunikationsmedel för informationsutbyte vilket förutsatts av internets funktion (Walker, 2018). Walker (2018) argumenterar också för hur internet har möjliggjort en kontroll som tidigare inte var möjlig för stater att utöva. Genom att reglera information och aktörer på internet skapas ett unikt informationsfönster som medborgare under staten och utan invändning krävs anpassa sig efter och acceptera. Skillnaderna mellan demokratiska och auktoritära stater blir genom reglerande av internet mycket stora. Maktutövningen i den egna staten är grunden för att utövandet av sharp power skall verka effektivt utrikes.

Verksamheten i främmande länder innebär att genom manipulation och censur påverka fundamentala samhällsfunktioner och plattformar. Påverkan sker inom media, sociala grupper

och det politiska landskapets diskurser. De offentliga samtalen manipuleras genom teknologi men också genom influenser av statsfinansierade inhemska grupper som är aktiva utomlands (Walker, 2018). Walker, Kalathil, Ludwig (2020) förklarar att de auktoritära staternas mål med informationsflödet är att göra "information tillgängligt men med selektion" (s.128).

Walker (2018) menar att påverkan sker av statligt finansierade nätverk i syfte att driva partipolitik utomlands. Sektorer inom KAMP, kultur, akademi, media och publicering, är aktörer som de statliga utövarna av sharp power fokuserar på vid påverkansförsök. Utövningen av sharp power inom universitetssektorn menar Walker et al. (2020) innebär såväl rättsliga, finansiella och administrativa påtryckningar av auktoritära stater. Inflytande används för att påverka agendan mot en riktning som är önskvärd för den egna staten, antingen ekonomiskt eller för att idealisera den egna staten.

Walker (2018) accentuerar effekterna av sharp power då de i den demokratiska staten riskerar att vilseleda folket där allmänviktig information inte når ut men även att desinformation blir alltmer förekommande. Genom att förvränga det politiska klimatet menar Walker (2018) även att polariseringen kommer att öka där. Motsättningarna mellan folket som helhet men även mellan de folkvalda förväntas öka.

Manipulation menar Walker, (2016) också inkluderar de försök auktoritära stater arrangerat i viljan att kontrollera val utrikes och sprida GONGOs, Government-operated non-governmental organization, på såväl inhemsk nivå som internationellt. Organisationerna får en viktig roll att påverka politiken utrikes i det enskilda land de opererar i men syftar även till att försöka skapa en positiv bild av landet som skapat organisationerna (Walker, 2016).

De auktoritära staterna har också tydliga strategier för vilka länder som är intressanta för maktutövningen av sharp power. Enligt NED (2018) beskrivs dels starka demokratier med öppna samhällen och dels utvecklingsländer som försökt utveckla landet i en demokratisk riktning men där korruption och en utbredd fattigdom vara måltavlor.

Bistånd används av många demokratiska länder som ett hjälpmedel för utvecklingsländer att skapa humanitära förhållanden och efter en tid i syfte att vara en tillgång för att utveckla ett demokratiskt land. Walker (2016) beskriver hur auktoritära stater istället använder bistånd som ett verktyg att influera, där pengarna skänks med en förutbestämd agenda om hur landet ska styras, vilket därmed inte lämnar utrymme för befolkningen att tillämpa folkstyre eller försöka påbörja skapandet av ett samhälle med demokratisk struktur. Ledarna i utvecklingsländerna placeras därmed i händerna på den gåvogivande staten. Mottagarna åberopar i sin tur tystnad med en önskan om minskad transparens (Walker, 2016).

Den andra typen av stater som är måltavlor för auktoritära staters påverkansförsök är de NED (2018) beskriver som stater med en lång tradition av demokrati som genomsyrar alla samhällets delar. Strukturen av ett transparant samhälle är också den faktor som gör dem sårbara. Men viljan att samhället ska vara till för alla inkluderas det även av andra staters influenser. De demokratiska länderna skiljer sig även från de auktoritära då individuell frihet innefattar yttrandefrihet och ett öppet debattklimat till skillnad från de auktoritära staternas fokus på statsmakten och dess maktkoncentration (NED, 2018).

Gemensamt för de båda typerna av stater är att de i sin strävan och med sitt mål att deras individer ska leva i ett så pass öppet samhälle att de blir sårbara för auktoritära och slutna länders påverkansförsök. Asymmetrin som skapas mellan det auktoritära landet och det demokratiska gör att påverkansförsök är möjligt. Enligt NED (2018) bör ett utbyte av exempelvis studenter eller kunskap istället beskrivas som ett envägs-byte då det restriktiva och stängda landet kan inhämta kunskap av en traditionellt demokratisk stat men utan att den demokratiska staten ges möjlighet att erhålla sann information från det auktoritära landet, utan där utbytet genomförs med en planerad dold avsikt.

2.2.1 Kritik mot sharp power

Sharp power är däremot inte befriad från kritik. Distinkt kritik har riktats mot begreppet från den kinesiska nyhetsbyrån Xinhuanet som beskriver att begreppet, sharp power, bottnar i en amerikaniserad avbildning av Kina och där begreppet demoniserar bilden av Kina i syfte att skydda den egna staten, USAs, intressen. Enligt Xinhuanet (2018) återfinns en tydlig västerländsk diskurs i användningen av begreppet och redogör för att begreppet inte speglar de faktiska internationella relationerna Kina har med världens länder.

2.2.2 Användning av sharp power

Begreppet sharp power har även använts för att beskriva Taiwans relation till Kina. Relationen mellan de två länderna liknar inte den traditionella bilden av utövning av sharp power. Taiwan liknar i vissa aspekter de demokratiska länder som är mål för auktoritära länders påverkan. Precis som i andra demokratiska stater har Taiwans val blivit föremål för påverkansoperationer, och påverkan från Kina i huvudsak. Wong (2018) rapporterade om desinformationskampanjer och infiltrationsförsök som gjordes under valet 2018 och Olsson (2020) redogjorde för påverkan i valet 2020 där samma två verktyg användes för att påverka valutgången. Det som däremot skiljer är landets nutida och historiska relation till Kina. Enligt Hille (2018) är Taiwans valprocess utsatt för sharp power från Kina då ett icke önskvärt utfall i val eller vid motsättningar mot Kina av Taiwans ledande politiker beskrivs en risk för att landet territoriellt kan ockuperas.

Ovan beskrivning av sharp power är däremot inte det skaparna av begreppet menar beskriva relationen mellan det auktoritära landet och det demokratiska landet vid utövning av sharp power. Vid utövning av sharp power innefattar det inte hot om militär ockupation av en stat. Vid den typen av påverkan kan maktutövningen bättre förklaras av Joseph S. Nyes begrepp hard power som innefattar militär påverkan av annat land. Det som skiljer sig mellan Taiwan och andra demokratiska länder där auktoritära stater använder påverkans försök är således hotbilden om att bli territoriellt ockuperad.

Forskningsluckan som författaren observerade synliggjorde att en betydande del av forskning inom området övervakning koncentrerats till stater och i huvudsak hur övervakningssystemet i Kina är utformat. Forskning gällande övervakning av den kinesiska diasporan i världen var begränsad och där forskning gällande den kinesiska diasporan i Sverige saknades i tidigare studier. Det teoretiska ramverket med särskild betoning på sharp power blir därmed det verktyg som kommer att användas för att fylla kunskapsluckan gällande den kinesiska diasporans utövning av självzensur mot bakgrund av upplevd övervakning.

3 METOD OCH MATERIAL

I följande avsnitt presenteras uppsatsens metod och material. Underrubriker presenteras i metodavsnittet för att förtydliga metodens delmoment. Underrubrikerna består av 1) Studiedesign och datainsamling, 2) Urval, 3) Rekrytering, 4) Tillvägagångsätt, 5) Etiska överväganden, 6) Databearbetning och analys och 7) Studiens kvalitet – Tillförlitlighet och trovärdighet.

3.1 Studiedesign och datainsamling

Uppsatsens syfte och forskningsfråga bestämde metoden för undersökningen. I enlighet med Kvale och Brinkman (2014) tillämpades intervju som metod för att belysa respondenternas erfarenheter av ämnet övervakning på internet och sociala medier med utgångspunkt i hur övervakning upplevs. Även Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns och Wängnerud (2017) beskriver hur samtalsintervjuer är ett kvalificerat verktyg för att erhålla empirisk kunskap om personers upplevelser och erfarenheter.

Undersökningens mål, att belysa människors livsvärld, motiverar valet av halvstrukturerade intervjuer vilket Kvale och Brinkman (2014) valt att kalla intervjutypen och semistrukturerade intervjuer som Denscombe (2016) benämner intervjustrukturen. Med den intervjustilen möjliggörs frågor enligt en förberedd intervjuguide i kombination av icke strukturerade frågor som bidrar till att respondenternas erfarenheter kan förmedlas för att därefter analysera deras utsagor och till sist redogöra för deras upplevelser (Kvale & Brinkman, 2014).

3.1.1 Intervjuguide

Arbetet med intervjuguiden (Bilaga 2) skapades utifrån deduktiv metod där respektive tema i intervjuguiden speglar teoriavsnittet och med betydande koppling till teorin sharp power. Förankring till teorin och tidigare forskning gav även intervjuguiden dess funktion att skapa frågor utifrån områden men där specifika följdfrågor till respektive respondent påvisar ett visst, begränsat, induktivt inslag.

I enlighet med Kvale och Brinkman (2014) användes en intervjuguide som innehöll temafrågor samt förslag till följdfrågor. I ett försök att få tillgång till mer oväntade svar än intervjuaren förberett sig på och för att ge respondenten stort utrymme att berätta strävade intervju-situationen efter ett genomförande av öppen stil där följdfrågor ställdes utifrån respondentens svar (Kvale & Brinkman, 2014).

Följdfrågorna bestod av uppföljningsfrågor, kontrollfrågor och även av direkta frågor som användes i slutet av intervjun. Exempelvis när respondenten nämnde Kina som ett hot, efterfrågades en specificering av vem eller vilka Kina består av. Där fick respondenten möjlighet att beskriva en enskild individ, en grupp, parti eller en del av ett parti exempelvis i form av en partiledning.

Intervjupersonerna fick inte ta del av frågorna från intervjuguiden på förhand. Anledningen var för att inte respondenterna skulle ges möjlighet att förbereda sig på svaren utan frågorna skulle komma till deras kännedom i den sekund de ställdes.

3.2 Urval

Urvalet av respondenter har genomförts genom dels subjektivt urval (Denscombe, 2016) och dels snöbollsurval (Denscombe, 2016). Subjektivt urval har tillämpats i den kvalitativa studien då gruppen som var ämnad att undersöka är begränsad. Urvalets relevans i studien utgörs av respondenternas nuvarande eller tidigare kinesiska medborgarskap samt att de idag bor i Sverige vilket innefattar att de har kunskap i ämnet som undersöks då de innehar erfarenhet såväl av det kinesiska samhället som det svenska (Denscombe, 2016). Det var inte nödvändigt att använda internet, inneha sociala medier eller vara aktiv på sociala medier då avhållsamhet exempelvis kan ses som ett tecken på självzensur.

Det subjektiva urvalet tillämpades också för att ett spektrum av bakgrunder skulle inkluderas. Respondenterna har dels olika bostadsorter i Sverige och dels olika geografisk förankring i Kina i form av uppväxt- och bostadsort. Genom att kontakta potentiella respondenter med olika kön och ålder applicerades även ett subjektivt urval (Denscombe, 2016).

Snöbollsurval utfördes vid ett tillfälle i enlighet med Denscombe (2016) instruktioner för rekrytering via snöbollsurval. Respondenten som var den första att rekryteras till arbetet tillfrågades via mail om hen hade vetskap eller kände personer som kunde vara av intresse för studien. Respondenten svarade och listade ett namn vilken författaren senare kontaktade genom missivbrevet för att undersöka intresse för deltagandet och informera om studien. Utifrån inklusionskriterierna i kommande stycke gjordes bedömningen att personen var relevant att intervjua för uppsatsens syfte. Ingen av personerna hade vetskapen om den andra deltog i studien eller ej, såvida de ej konverserat utom författarens vetskap.

Inklusionskriterier upprättades innan rekryteringen av respondenterna för att klargöra vilka deltagare som var av intresse för studien och därmed även avgränsa arbetet. Inklusionskriterierna bestod av tre krav, respondenterna skulle idag bo i Sverige, inneha eller innehaft kinesiskt medborgarskap samt vara 18 år eller äldre. I enlighet med Esaiasson et al. (2017) var deltagarna därför möjliga att ersätta med personer som uppfyller samma urvalskriterier då undersökningen inte syftar till att förmedla en specifik persons upplevelser utan personer med en bakgrund som ett flertal personer innehar.

3.2.1 *Motivering av urval*

Motivering till urvalet att inkludera både tidigare som nuvarande kinesiska medborgare i studien bygger på två faktorer. Ett kinesiskt medborgarskap går, enligt kinesisk lagstiftning, inte att kombinera med medborgarskap från annat land (Sweden Abroad, u.å.).

Den andra faktorn varför både tidigare och nuvarande kinesiska medborgare inkluderas bygger på fallet kring Gui Minhai. Gui Minhai är svensk medborgare som under hösten 2015 greps i Thailand av kinesisk säkerhetspolis. Den kinesiska staten säger att han av sagt sig sitt svenska medborgarskap men enligt Sveriges utrikesminister Ann Linde är Gui Minhai fortsatt svensk medborgare och bör därmed ha rätt till konsulär hjälp (Sveriges Television, 2020). Att den kinesiska staten ser personer med kinesisk härkomst som kinesiska medborgare även fast de innehar medborgarskap i ett annat land än Kina beskriver Almén (2020) som en allmän uppfattning av utländska medborgare med kinesisk härkomst.

Att därför inkludera även tidigare kinesiska medborgare bygger på att även tidigare kinesiska medborgare har betraktats som kinesiska medborgare av Kina och därmed möjliggjort att de kan straffas under samma lagar utan invändningar likt kinesiska medborgare.

3.2.2 Om respondenterna

Respondenterna bestod av personer mellan 25–60 år. Av de sex deltagarna i studien identifierade sig fyra av deltagarna som män och två som kvinnor. Respondenterna bor i Mellansverige i såväl större som mindre städer. Pluraliteten av bostadsorter gäller även deras födelse- och/eller uppväxtort i Kina där samtliga sex respondenter härstammar från olika städer, dels mindre orter och dels större städer. Två av respondenterna är uigurer och härstammar från den autonoma regionen Xinjiang, även kallad Östturkestan. Medborgarskapet bland respondenterna varierar, två av sex respondenter hade vid genomförande av intervjun kinesiskt medborgarskap, resterande fyra hade vid intervjun svenskt medborgarskap. Antal år bosatta i Sverige varierade med ett tidsspänn på två till trettio år.

3.3 Rekrytering

Rekryteringen av deltagare till studien innefattade olika tillvägagångssätt. Gällande rekrytering har författaren tagit avstamp i de tre allmänna reglerna enligt Esaiasson et al. (2017) där de redogör för att urvalet ska innefatta, *främlingar, litet urval* samt utesluta *subjektiva experter* i valet av respondenter i studien. Främlingar består av personer forskaren inte har en privat kontakt med. En av respondenterna var känd för mig som författare då vi tidigare träffats vid ett tillfälle i samband min praktik på Svenska PEN. En övervägning gjordes och konstaterade snabbt att personen kan betraktas som främling då informationen om personen är mycket begränsad. Rekryteringen skedde i övrigt via LinkedIn.

Ett litet urval innebar att undersökningen begränsade antalet respondenter till att omfatta sex respondenter (Esaiasson, et al., 2017). Då en empirisk mättnad uppstod efter den sjätte genomförda intervjun betraktades det ej vara av intresse att genomföra ytterligare intervjuer eftersom inga nya erfarenheter uppkommit och ett spektrum av erfarenheter beskrivits under intervjuerna (Esaiasson, et al., 2017).

I studien fanns inga respondenter som kunde betraktas som subjektiva experter. Det innebar därmed att ingen av respondenterna bar rollen som exempelvis sinolog, professor eller ordförande i en kinesisk förening utan rekryterades med fokus på deras roll som kinesisk medborgare (tidigare eller nuvarande) bosatta i Sverige (Esaiasson, et al., 2017).

3.4 Tillvägagångssätt

Med anledning av den rådande situationen, kopplat till Coronavirusets spridning i samhället följdes Folkhälsomyndighetens rekommendationer (2020) som förklarar att all nödvändig fysisk kontakt ska undvikas, utfördes samtliga intervjuer via Skype. Intervjuerna genomfördes där respondenten samt intervjuaren såg varandra genom webbkamera. Intervjuernas digitala plats var på förhand given men den fysiska platsen bestämde respondenterna själva. Respondenterna gavs också stort utrymme för att själva välja datum och tid för intervjun.

Intervjuarens bostad utgjorde den fysiska platsen för intervjuaren under samtliga intervjuer. För att underlätta transkriberingen användes röstmemo på författarens gamla Iphone som inte används i annat syfte än för inspelning av studiens intervjuer. Genom inspelning av respektive intervju fick intervjuaren möjlighet att ha fullt fokus på svaren för att skapa en dialog med relevanta följdfrågor. Enlig Kvale och Brinkman (2014) ses intervjuarens fokus som en förutsättning för att ställa relevanta följdfrågor och för att skapa en god stämning där intresse visas från intervjuarens sida.

Innan inspelningen påbörjades användes den inledande tiden för att skapa en god stämning och skapa trygghet. Därefter informerades respondenten i enlighet med Vetenskapsrådets (2017) principer för forskningsetik där bland annat studiens syfte beskrevs, samt en utförlig redogörelse av villkoren för deltagande i studien samt hanteringen av intervjumaterialet. Annan väsentlig information lämnades också till respondenten för att erhålla informerat samtycke. Vidare informerades respondenten om att inspelningen skulle starta.

Intervjuerna avslutades med rekommendationer från Kvale och Brinkman (2014) genom att runda av intervjun med att klargöra att intervjuarens frågor är ställda och att erbjuda respondenten möjlighet att uttrycka ytterligare upplevelser samt att även ge respondenten möjlighet att ställa frågor som uppstått under intervjun.

Förberedelsetid innan respektive intervju var cirka 45 minuter. Under förberedelsetiden skedde inläsning av teori och intervjufrågorna i intervjuguiden (Bilaga 2). Därefter pågick intervjuerna mellan 40–50 minuter. Respondenterna fick möjligheten att välja mellan att genomföra intervjun på svenska eller engelska.

Innan intervjuerna genomfördes även en pilotintervju. Pilotintervjun användes för att testa frågornas formuleringar och även dess funktion att generera utrymme för respondenten att ge utförliga svar. Under studiens arbetsprocess skrevs loggbok där bland annat tankar om uppsatsidé och reflektioner kring intervjuerna noterades samt en analysloggbok med analys av det transkriberade materialet och finns tillgänglig via mailkontakt.

3.4.1   *Transkribering och citat*

Efter respektive avslutad intervju transkriberades intervjumaterialet. Transkriberingen skedde i direkt anslutning till avslutad intervju. Efter transkribering av inspelningsmaterialet raderades inspelningen. Det transkriberade materialet blev cirka 100 sidor i Word. Dokumenten låstes och åtkomst var endast möjlig med lösenord, även datorn som de förvarades på var lösenordskyddad. Dokumenten innehöll inga namn varken på respondenterna eller annan. Identifikationsvariabler bestående av ålder, kön, geografisk födelseort och bostadsort i Sverige uteslöts. Åtgärden vidtogs i enlighet med Kvale och Brinkman (2014) för att skydda respondenternas konfidentialitet.

3.5 Forskningsetiska överväganden

Under studiens genomförande har samtliga riktlinjer från Vetenskapsrådet (2017) beaktats. De forskningsetiska principerna består av *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*. Samtliga principer inkluderades i missivbrevet (Bilaga 1).

Informationskravet innebar att intervjuaren via missivbrevet och innan intervjustart informerade om studiens syfte och respondenters roll i arbetet. Vidare användes informationskravet för att beskriva respondentens frivillighet att delta i studien, vilket också innefattade information om att deltagandet när som helst och utan motivering kunde avbrytas.

Samtyckeskravet beaktades för att vid två tillfällen. Informerat samtycke inhämta från deltagaren genom dels missivbrevet som var den första kontakten med respektive person och dels innan intervjustart och påbörjad inspelning då deltagarna uttryckte sin vilja att delta efter att information om studien berättats av intervjuaren.

Konfidentialitetskravet användes med hänsyn till att varsamt hantera inspelningen av respektive intervju samt av det transkriberade materialet. Inspelningarna hanterades varsamt då intervjun gjordes med författaren gamla iPhone som var i flygplansläge, utan Wi-Fi och 3G samt utan SIM-kort. Inspelningsverktyget förvarades i författarens bostad.

Den fjärde forskningsetiska principen, nyttjandekravet, informerades respondenten om i missivbrevet där materialet som erhöles under intervjun endast kom att användas för den specifika studien. Följaktligen kommer materialet inte användas i annat ändamål.

Innan intervjuerna genomfördes betraktades etiken rörande undersökningen och respondenternas deltagande. Arbetet bestod av att själv anteckna vilka känsliga situationer som kan uppstå under intervjun samt vilka konsekvenser deltagandet kunde få för respondenterna.

Forskning avseende etikfrågor som berört respondenter med likartad bakgrund har även beaktats. I enlighet med Sundqvist (2019) erhöles informerat samtycke två gånger innan intervjustart, via missivbrevet samt innan intervjustart. Sundqvist (2019) beskriver också hur informerat samtycke inte erhöles i avhandlingen genom skriftlig påskrift av respektive respondent utan erhöles muntligt. Tillvägagångsättet användes för att undvika ett moment som potentiellt skulle innebära en ökad nervositet hos respondenterna under intervjun och istället få muntligt samtycke för att skapa en mer avslappnad stämning. Vidare beskriver Sundqvist (2019) även att det är av stor betydelse att väga eventuella risker mot de fördelar i form av kunskap en genomförd studie kan generera. Övervägandet för den aktuella studiens genomförande gjordes när författaren fått idén till att intervjua den utvalda gruppen kopplat till ämnet övervakning, internet och sociala medier. Efter att författaren undersökt forskningsområdet med fokus på den tänkta urvalsgruppen och ämnet konstaterades att forskning inom området inte tidigare utförts vilket bidrog till att författaren såg att fördelarna med utvecklad kunskap var större än nackdelarna.

3.5.1 Redovisning av resultat

Respondenternas ålder, bostadsort i Sverige eller uppväxtort i Kina redovisas inte. Valet gjordes med anledning av att minska antalet identifikationsfaktorer. Således beskrivs endast att studien bygger på respondenter med en pluralitet av bakgrunder i metodavsnittet och inte specifika städer i Sverige respektive Kina.

Försiktigheten med identifikationsvariabler innebär även beaktande av vilka citat som bör användas vid redovisning av resultatet. Citaten innehåller därmed inte företagsnamn på vilka företag respondenterna arbetar. Ett övervägande om citatet var högst nödvändigt för läsarens förståelse har därmed gjort och har om citatet ansågs nödvändigt och relevant för studien ersatt identifikationsfaktorer med ett bredare begrepp. Exempelvis vid citat liknade följande, ”Som anställd på IKEA upplever jag mig inte fri i mina åsikter på sociala medier” har företagsnamnet tagits bort och skrivits om enligt följande stil, ”Som anställd på företag x upplever jag mig inte fri i mina åsikter på sociala medier”.

Mot bakgrund av att ingen av individerna talar sitt modersmål under intervjun har författaren redigerat vissa citat. Det har i huvudsak skett genom att författaren skrivit citatet grammatiskt korrekt. Med ett citat liknade följande: ”Henne jag prata med igår” har författaren skrivit om det enligt följande ”Jag pratade med henne igår”. Omskrivning av grammatiskt inkorrekta citat har gjorts med hänsyn till att inte misskreditera en individ eller grupp om hens bristande förmåga att tala grammatiskt korrekt. Redigeringarna är utförda med stöd från Kvale och Brinkman (2014) som förklarar att publicering av citat där innehållet beskrivs genomsyras av brister i språket ”kan leda till en oetisk stigmatisering” (s.228).

Med hänsyn till att säkra personernas konfidentialitet och i arbetet redovisa personerna anonymt har exempel på inlägg som respondenterna utfört på sociala medieplattformar inte använts i arbetet. Vid en beskrivning av ett särskilt inläggs innehåll eller vid beskrivning av en kommentar som har publicerats på en annan persons konto med enkelhet kan minnas av läsaren om hen sett eller är vän/följare med någon av respondenterna på en social medieplattform kommer såldes inte exempel återges i resultatavsnittet. Av samma anledning har även utförliga beskrivningar av respondenters inlägg som har raderats från respondenten inte beskrivits i resultatavsnittet.

3.6 Databearbetning och analys

Mot bakgrund av att ämnet som undersökts i studien bestod av ytterst begränsat material av tidigare forskning genomförde författaren en induktiv innehållsanalys av det transkriberade materialet. När ett område utforskats i liten omfattning och kunskapen därmed är ytterst begränsad menar Elo och Kygnäs (2008) att det finns anledning att genomföra en induktiv innehållsanalys. Författarens begränsade erfarenhet och kunskap inom ämnet och där en kulturskillnad också begränsar förkunskapen bidrog till att författaren utifrån de premisserna valde att analysera materialet induktivt. Genom induktiv analys synliggörs aspekter som vid deduktiv metod riskeras att gallras bort på grund av dess funktion att anknyta till förutbestämda kategorier.

Innan kodningen påbörjades gjordes förberedelser där formen av meningsbärandeenheter bestämdes. Medvetenhet om att analys av enskilda ord kan resultera i att det sker en uppdelning av respondenternas berättelser då ordets sammanhang inte beaktas bidrog till att analysen inkluderade meningar och stycken (Elo & Kyngäs, 2008).

I enlighet med Elo och Kyngäs (2008) organiserades det transkriberade materialet i tre faser. I den första fasen, cykelkodning ett, lästes det transkriberade materialet ett flertal gånger och författare markerade meningsbärandeenheter för att sedan anteckna tankar och aspekter i marginalen. Utifrån de markeringar som författaren gjort samlades de meningsbärandeenheterna in i ett kodningsschema (se figur 2). I skapandet av koderna användes ett kodningsschema för respektive dokument med transkriberat intervjumaterial.

Meningsbärandeenhet	Meningskondensering	Kod
Jag har tagit bort den eftersom jag hörde att appar som man laddar ner och som innehåller kinesisk software kan användas för spioneri av dem.	Radering av kinesiska appar på grund av misstänkt spioneri.	Spioneri

Figur 2 Kodningsschema

I steg två, då den andra cykelkodningen startade, kategoriserades koderna som skapats. Kodernas tillhörighet skapades utifrån att författaren värderade koderna för att bestämma vilka koder som var lika och därmed kunde samlas och vilka koder som var olika och därmed skulle skiljas åt. Utifrån kategorierna bestämde författaren därefter vilka kategorier som kunde framföras under en huvudkategori. Arbetet med att samla och separera materialet menar Elo och Kyngäs (2008) är en viktig aspekt i induktiv kodning. Abstraktionen resulterade i att sju huvudkategorier och 18 underkategorier skapades för att därefter namnges (se figur 3). En vecka efter första kodningen genomfördes en andra kodning av materialet.

3.6.1 Testanalys av första intervjun

Efter den första intervjun testade författaren att koda det transkriberade materialet. Testanalysen utfördes för att se hur intervjufrågorna i praktiken fungerade och se utfallet av testkodning av intervjumaterialet. Genom att testkoda kunde författaren dels utvärdera frågorna och dels upptäcka nya områden som inte anknyter till teorin direkt och därmed ha i beaktning vid nästkommande intervjutillfällen. Att utvärdera frågorna bestod av att se hur mycket respondenten hade möjlighet att berätta och beskriva utifrån den frågan som ställdes. Om korta ja eller nej svar erhållits hade det blivit nödvändigt för författaren att revidera frågorna för att istället ställa öppnare frågor som genererar fylligare svar.

Efter att samtliga intervjuer genomförts och transkriberats påbörjades studiens faktiska kodning där även intervju ett kodades på nytt för att författaren skulle öppna ögonen för intervjuerna i sin helhet. Risken med att koda en intervju för att sedan fortsätta resterande intervjuer kan bestå av att intervjuaren utgår ifrån intervju ett och inte är öppen för andra svar och ingångar. För att undvika det lästes intervju ett flertal gånger i samband kodningsprocessen som startade efter samtliga genomförda intervjuer.

3.7 Studiens kvalitet – Tillförlitlighet och trovärdighet

I studier med både kvalitativ och kvantitativ ansats är det av yttersta vikt att beakta kvaliteten i studien för att därmed också göra den generaliserbar. Med utgångspunkt i att studien är en kvalitativ sådan har begreppen trovärdighet och tillförlitlighet varit ledord i studien. Utifrån Denscombe (2016) har trovärdighet, pålitlighet, överförbarhet samt bekräftelsebarhet varit de kriterier som använts för att kvalitetssäkra studien. Att kvalitetssäkra är en process som pågått under hela forskningsprocessen, från formulering av frågeställning och syfte till rapportering och diskussion av resultat.

I formuleringen av studiens syfte var det av stor vikt att bestämma gruppen varifrån urvalet skulle göras för att undersöka det studien avsågs att mäta. Därefter bestämdes vilken design som var adekvat för att undersöka frågan och som därmed gjorde forskningsfrågan mätbar.

Trovärdigheten i studien har beaktats för att säkra att det som studien avser att undersöka stämmer överens med teorin vilket föranledde att författaren arbetade noggrant med att koppla teorin till uppsatsens intervjumoment där insamlingen av det empiriska materialet gjordes. Inläsning av teori innan respektive intervju för att ställa relevanta följdfrågor samt stark koppling mellan intervjuguiden och teorin var två moment som utfördes för att kvalitetssäkra och ständigt arbeta med att mäta det som avsågs att mätas för den unika studien. Teorin som är en central del för arbetet och för studiens validitet övervägdes noga för att stämma överens med syfte och frågeställning. Operationalisering av begrepp beskriver Esaiasson et al. (2017) som en betydande del i begreppsvaliditet. Därför har en koppling mellan teori och operationalisering resulterat i att operationaliseringen av självcensur genomfördes genom sociala medier. Att mäta självcensur har även anpassats till vad som är möjligt att undersöka. Eftersom självcensur kan tillämpas inom olika områden har studien begränsats till att mäta självcensur på sociala medier.

Rapporteringen av analysen innefattade även författarens beaktande av trovärdighet. I skapandet av kategorier, såväl huvud- som underkategorier, var det därför av betydelse att förarbetet visade på den länk som var ämnad att synliggöras mellan det redovisade resultatet och den insamlade empirin.

Pålitligheten för studien har beaktats för att göra studien replikerbar för annan forskare att utföra och därmed komma fram till likartat resultat. Genom god redovisning menar Denscombe (2016) att studien har hög tillförlitlighet. Därmed har redovisning varit central i den aktuella studien. Genom att i uppsatsen redovisa utförligt i respektive avsnitt med tillhörande underrubriker och möjlighet att ta del av loggbok, genom kontakt via e-post, där delarna i intervjumomentet i studien redovisas samt redovisning av författarens analys av det transkriberade materialet från inläsning, till skapande av huvudkategorierna kan annan forskare vid kontroll eller vid genomförande för att testa studien följa procedurer och metoder genom studien.

Tillförlitlighet skapades genom att kodning av intervjumaterialet utfördes vid två tillfällen. Genom att koda materialet ytterligare en gång kunde författaren se om olika kodningar av material skett och där betydande kodningsskillnader kunde granskas och undersökas närmare för att bestämma om dess tillhörighet till en huvud- eller underkategori krävde en justering.

Genom utförande av kodning vid ett senare tillfälle kunde tillförlitligheten stärkas för att så även höja kvaliteten för studien.

Överförbarheten av studiens resultat beskriver Denscombe (2016) som hur representativt resultatet är för den gruppen som studien avser att studera. Respondenternas bakgrund beaktades då en pluralitet av bakgrunder men som fortsatt tillhör samma grupp ger en representation av olika personer. Huruvida resultatet är representativt för gruppen tidigare och nuvarande kinesiska medborgare, 18 år eller äldre, bosatta i Sverige kommer vidare att diskuteras i avsnittet för metoddiskussion. Resultatet kan enligt Denscombe (2016) vara av stor relevans trots att generaliserbarheten är begränsad eftersom unika aspekter också förklarar samhället. Inom den kvalitativa forskningen är det även av stor betydelse att inte generalisera utan reflektion då förutsättningar kan ändras över tid. I vilken utsträckning resultatet därmed kan generaliseras bör därför beaktas, så även i föreliggande studie.

Bekräftelsebarhet i studien var även den en central del i studien och beaktades med medvetenhet i intervjumomentet där respondenternas svar inte möttes med intervjuarens personliga uppfattningar eller känslor. Att närma sig en forskningsfråga med ett öppet sinne för tänkbara resultat gör även att påverkan av forskaren sker i en mindre utsträckning (Denscombe, 2016). Utifrån att forskaren och författaren av en studie innefattar en människa med erfarenheter och uppfattningar beskriver Denscombe (2016) att läsaren inte ska vara naiv och tro att forskaren är bortkopplad från individen. Genom transparens beskrivs därmed i arbetets inledning författarens bakgrund och intresse för frågan.

4 RESULTAT

I följande avsnitt presenteras studiens resultat utifrån den insamlade empirin med koppling till studiens forskningsfråga. Utifrån analysen skapades sju huvudkategorier med tillhörande 18 underkategorier. Genom respektive huvudkategori med tillhörande underkategorier kommer materialet att presenteras.

Hur bidrar känslan av att vara övervakad, tidigare och nuvarande, kinesiska medborgares tillämpning av självcensur på sociala medier när de lever i Sverige?	
Huvudkategori	Underkategori
Övervakande aktörer av sociala medier	Stat
	Samarbete mellan stat och företag
	Företag
	Individens sociala nätverk
Övervakning i övriga livet	Stat
Områden som självcensureras	Privatliv
	Politik och känsliga ämnen
	Kommunikation med anhöriga
Anledning till begränsning	Balans och neutralitet
	Återvända till Kina
	Typ av social medieplattform
	Tid
	Behov
Medel för tillämpning av självcensur	Radera
	Alias
	Avstå
Medel för tillämpning av censur	Utestängd
Möjlighet att uttrycka	Åsiktsfrihet

Figur 3 Huvudkategorier och underkategorier

4.1 Övervakande aktörer av sociala medier

Samtliga respondenter beskriver att de upplever en form av övervakning av deras aktivitet på sociala medieplattformar. Aktören varifrån de upplever att de övervakas av varierar i gruppen. Utifrån det empiriska materialet identifierades fyra aktörer varifrån respondenterna upplever övervakning; 1) *Stat*, 2) *Samarbete mellan stat och företag*, 3) *Företag* och 4) *Individens sociala nätverk*.

4.1.1 Stat

Det framkommer att den statliga övervakningen från Kina av aktivitet online och särskilt publiceringar på sociala medier är en faktor som respondenterna är medvetna om. Kontrollen av en statlig aktör upplevs vara en känsla som närvarar både i respondenternas aktivitet på världsomspännande appar för sociala medier men även i specifikt kinesiska. Oro som finns bygger på oförmågan att själv kontrollera i vilket syfte de blir övervakade. En respondent redogör för hur det finns en känsla av att vara föremål för spioneri från Kina. Känslan att vara övervakad omfattar enligt två respondenter statlig övervakning i allmänhet av Kina men respondenterna beskriver hur de även på sociala medier specifikt upplever att kinesisk underrättelsetjänst har insyn i sociala medier. För en av respondenterna resulterade känslan i att den kinesiska sociala medieappen, TenCent QQ, raderades från hans mobil.

Jag har tagit bort den eftersom jag hörde att appar som man laddar ner och som innehåller kinesisk software kan användas för spioneri av dem (R2, s.3).

Ytterligare en respondent beskriver hur det ständigt finns en känsla av att hans publiceringar och aktivitet i sociala medier är under bevakning av den kinesiska staten, så även i västerländska sociala medier.

Vi känner alltid att någon tittar på vårt material. Vi vet att de kollar mycket. Även säkerhetstjänsten är mycket aktiv på Facebook och andra sociala medier utomlands (R1, s.4).

Båda respondenterna beskriver även att de idag endast använder västerländska sociala medier då de upplever sig bli mindre övervakade än på kinesiska sociala medier och nämner specifikt WeChat och TenCent QQ som två kinesiska sociala medier de valt att inte använda. Användningen av Facebook beskriver en av respondenterna vara självklar i kommunikation med vänner eller kollegor som delar hans ursprung.

Respondenterna i citaten ovan påpekar att trots att de upplever en känsla av att vara övervakad så har de inga bevis som kan säkerställa att de blir övervakade. En av respondenterna förklarar hur hen upplever sig övervakad när det hen beskriver som mystiska vänförfrågningar skickas på Facebook. Tillhörande meddelanden skickas i chattfunktionen med försök att inhämta information om vem respondenten ifråga är. Mot bakgrund av att hen är bekant med att säkerhetspolis från Kina använder sociala medier för övervakning kopplas vänförfrågningar snabbt ihop med underrättelseverksamhet.

4.1.2 Samarbete mellan stat och företag

En röst som skildras beskriver en oro som finns av att kommersiella företag samarbetar med statliga aktörer. Problematiken beskrivs innefatta den information som samlas från användare på plattformar online och som därefter används i annat syfte än det som användaren, den enskilda individen, accepterat vid skapandet av ett användarkonto. En respondent är medveten om att insamling av data från kinesiska företag sker för att därefter användas i statligt samarbete med den kinesiska staten. Med egen kontroll över syftet med insamlingen och med vetskap om att en form av övervakning sker beskriver respondenten att insamlingen är försvarbar i syfte att t.ex. minska spridningen av Coronaviruset. Insamlingen av data och övervakningen av människors rörelse och publiceringar beskrivs däremot som problematisk då den insamlade informationen och den unika appen kan användas i andra syften, och därtill syften som inte godkänts av den unika sociala medieanvändaren.

The other part is that all the chat information and data. My private information, how much can they use and how much can they see. So, what will happen after the Corona time. TenCent QQ and Alibaba worked together with the government and gave them all the personal data so the government could create an app on your mobile phone. [...] But on the other hand you don't know how detailed, and this is to owner private companies they work with the government. It's very risky, what potential motive do they have, what can happen after this Corona (R4, s.11).

4.1.3 Företag

Gällande övervakning av företag beskriver fyra av respondenterna en återkommande känsla av att individens aktivitet på sociala medier är synlig för kommersiella företag. Samtliga av de fyra respondenterna redogör för att de känner att de är objekt varifrån kommersiella företag samlar information om dem som användare på sociala medier. De kommersiella företagen består dels av de sociala medieplattformarna som används men även företag som visar riktad reklam i deras flöden i sociala medier och företag som samlar Big data. Respondenterna är alla medvetna om företags möjligheter att rikta reklam till dem som användare och samtliga beskriver också att de accepterar att de får riktad reklam på deras sociala mediekanaler. En respondent beskriver även hur det finns en känsla av omöjlighet att skydda sig mot att företag samlar in information eller att de ser individers aktivitet på internet och sociala medier. Specifikt beskrivs det vara svårt att minska informationsinsamlingen och kontrollen av det kinesiska företaget Huawei och redogör för att skandinaviska tjänster upplevs insamla mindre information varför de också strävas efter att användas i större utsträckning.

Såklart kan Huawei tracka och fiska information men genom att jag surfar via Telenor så vet Kina mindre vad jag gör. Fast de vet ändå. När jag loggar in på mitt andra Youtubekonto från min kinesiska telefon då vet de hur det är kopplat. Det finns ju länkar om de analyserar lite längre ändå, så jag kan inte skydda mig (R3, s.27).

En medvetenhet om de kinesiska sociala mediernas övervakning av aktivitet på sociala medier bidrar även till känslan av att materialet som respondenterna publicerar på kinesiska medier kontrolleras.

[...] It did scare me a little bit. I've heard that it wasn't so many years ago that if you type in some sensitive word in WeChat it wouldn't appear. So, if a sentence or message contains some word it will disappear. And that gives you a feeling of, okay it's not only me that controls my talking (R4, s.13).

Ytterligare två respondenter beskriver att kinesiska sociala medier kan utgöra en övervakande aktör, där kommunikation och inlägg publiceras med hänsyn till den plattform de använder. Fysiska möten upplevs även som ett säkrare alternativ till kommunikation via kinesiska sociala medier. Ögonkontakten blir då en garant för att konversationen inte kommer annan person till del.

Jag är ju ganska medveten om att WeChat granskas väldigt noggrant av den kinesiska censuren så jag aktar mig för att lägga upp saker som skulle kunna censureras (R5, s.3).

[...] Men känsliga ämnen pratar vi om mellan fyra ögon. Därför åker jag dit när jag ska prata med dem. [...] För det handlar om att de ska kunna prata friare när vi ses, för mig handlar det om att jag kan ge mig själv en säkerhet, att de kan prata fritt om de vill. Men jag tror att träffas fysiskt ger dig en total frihet att välja. Då har du alla kort synliga som du kan spela med, men på sociala medier känns det som att det alltid, oavsett, finns en tredje. Du är i en annan miljö. Det är ungefär som om du ska hälsa på någon som sitter i fängelse. Ni kan men ändå väldigt begränsat (R3, s.23).

4.1.4 Individens sociala nätverk

Samtliga respondenter beskriver att de är väl medvetna om att deras handlingar i sociala medier kan ses av många och även att vissa plattformar undviks med anledning av att de kan ses av den stora allmänheten. Flera av respondenterna nämner även att det existerar en form av social övervakning där granskning utförs från det egna sociala nätverket av respondentens publiceringar. Respondenterna beskriver den sociala kontrollen som återkommande och där diskussioner uppstått i privata sammanhang av deras inlägg på sociala medier, såväl i privata direktmeddelanden som vid fysiska möten. Övervakningen från respondentens sociala nätverk består inte av någon form av registrering som förs av deras aktivitet. En respondent beskriver hur hen ständigt har ögon på sig av sin omgivning, dels av västerländska vänner och kollegor och dels av hens familj och vänner i Kina. Respondent 6 beskriver att hen vid sina publiceringar är medveten om vem som kommer nås av inläggen.

I think there is no absolute freedom on social media, because you are judged by people all the time (R6, s.11).

4.2 Övervakning i övriga livet

En unik aspekt framkommer även där statlig övervakningen av sociala medier upplevs utföras av USA vid landets gränskontroller. Det finns en oro att publiceringar i sociala medier på svensk mark kontrolleras vid inträde över den amerikanska gränsen och där oförutsägbara men oroande konsekvenser upplevs drabba den enskilde.

I've heard cases in the US that when you enter the boarder your social media might get checked, or you phone might get checked by the customs or the border security. That's the only thing I'm worried about (R6, s.20).

En av respondenterna förklarar även hur hen kontaktats av kinesisk säkerhetspolis under sin tid boende i Sverige. Respondent 2 beskriver hur hen i samband med att hens partner skulle resa in i Kina kontaktades av säkerhetspolisen dagen efter att hen varit med sin partner på den kinesiska ambassaden för att söka visum. Respondenten beskriver hur det tydligt framgick att personen ifråga ringde från Kina och att personen utgav sig att komma från säkerhetspolisen i Kina. Personen från säkerhetspolisen beskrev även att hen fått telefonnumret till respondenten från den kinesiska ambassaden i Stockholm.

Han läste mina barns namn och min partners namn. Då förstod jag att ambassaden skickat informationen dit. Sen frågande han varför jag inte följer men min partner till Kina. Jag sa att jag hade annat att stå i. Men jag kan inte åka dit. Han sa att Kina har blivit bättre och mer ekonomiskt utvecklad och ville att jag skulle besöka. Efter det samtalet har jag bytt telefonnummer. Jag har andra kompisar som de hotar hela tiden. Säkerhetspolisen säger att om de inte är tysta och om de fortsätter prata om Kina och Kinas regim så kommer de uppsöka deras släktingar. De hotar hela tiden. Det är inte bra för hälsan att ständigt höra så därför bytte jag nummer (R2, s.12).

4.3 Områden som självcensureras

I följande huvudkategori redogörs för de områden på sociala medier som respondenterna utför självcensur inom. Utifrån det empiriska materialet förefaller det att tre områden betydande för studien självcensurerades; 1) *Privatliv*, 2) *Politik och känsliga ämnen* och 3) *Kommunikation med anhöriga*

4.3.1 Privatliv

Respondenterna ger även uttryck för att privatliv är ett ämne som anpassas i deras publiceringar på sociala medier. Fritidsintressen och respondenternas privata tid ses av många som ett ämne som kan publiceras utan särskilda invändningar. Däremot beskriver några av respondenterna att kontexten är betydande vid publiceringar relaterat till sitt privatliv. Publiceringarna anpassas till plattformarna för att passa den publik som personen har i sitt kontaktnät på den specifika plattformen. Således beskriver respondent 4 att inlägg med alltför privata händelser i hens liv undviks att publiceras.

4.3.2 Politik och känsliga ämnen

Ämnen som respondenterna upplever vara känsliga beskrivs dels vara politiska ämnen och dels aktuella debattfrågor men även inlägg i ämnen som framställer Kina negativt respektive positivt. Respondent 4 beskriver hur hen är inte på något socialt medium publicerar politiska inlägg. Samhällsfrågor som hen anser vara polariserande undviks också. Respondenten beskriver sin återhållsamhet i publiceringar under Coronakrisen enligt följande:

I didn't even comment about Tegnell although I think he's a little bit unclear and not so clever in he's logic (R4, s.10).

Vidare beskriver respondentent att hen avstår från att kommentera inom områden rörande kända personer. Den senaste otrohetskandalen inom den kinesiska tv-branschen beskriver hen är ett exempel på de områden hen även avstår från att publicera inlägg kring.

Respondent 6 förklarar att hen inte publicerar politiska inlägg i samma utsträckning på WeChat som på Facebook. Syftet skiljer sig mellan respektive plattform där WeChat används för att hålla kontakt med kinesiska vänner i Kina och hens familj och Facebooks syfte är att ventilera åsikter och känslor. Respondentent beskriver också att inlägg som görs för en större publik i exempelvis flödet på WeChat eller i än mer öppna sociala medieplattformar som Sina Weibo undviks att publicera politiska inlägg som kan tolkas som ett försök att skapa opinion hos en större grupp människor. Respondentent beskriver hur Facebook, WeChat eller andra reglerbara sociala medier används istället, där användaren själv väljer publiken för att publicera privata inlägg.

4.3.3 Kommunikation med anhöriga

Den sparsamma kommunikationen med anhöriga beskriver två av respondenterna också som en form av kommunikativ självcensur där de av rädsla för att deras anhöriga ska utsättas för hot och repressalier undviker att kontakta dem via sociala medier.

Jag har ingen kontakt med dem, Kina begränsar allting. De får inte ringa, de får inte använda någon social medieapp, eller något annat, så all kontakt är borta [...] för att polisen hotade min familj att sluta ha kontakt med mig (R1, s.5).

En annan respondent beskriver att anhöriga avråder från att hen kontaktar dem då de även utsatts för hot av polis när de tidigare kontaktat respondentent. Hoten beskriver båda respondenterna även var anledning till att de idag inte kontaktar sin anhöriga.

Min bror bad mig att inte kontakta honom [...] några dagar efter att vi samtalade kom säkerhetspolisen till hans bostad och frågade vem jag var och vilka ämnen vi hade pratat om. Så nu pratar jag inte med dem (R2, s.12).

Vidare beskrev en annan respondent att medvetenheten kring att kinesiska sociala medier tillämpar censur bidrar till att hen undviker ämnen och ord som kan ses som känsliga vid kommunikation med anhöriga i Kina och därmed riskerar att inte förmedlas i privata chattar.

[...] det kan jag också vara ganska medveten om när jag chattar i vår familjchatt eller pratar med pappa på WeChat för det finns ju en telefonfunktion där också (R5, s.4).

Respondentent poängterar att hens medvetenhet gör att hen är selektiv med vilka konversationer som hen för på kinesiska sociala medier och förklarar hur eftertänksamheten gällande vilka ord eller ämnen som skrivs i direktmeddelande inte återfinns vid användning på västerländska sociala medier.

Vidare beskriver respondent 6 för att kommunikationen med hans kinesiska vänner som är bosatta i europeiska länder i stor utsträckning förs via WeChat men att känsliga ämnen där de diskuterar innehåll som kan betraktas som kritik mot den kinesiska regimen eller politiska ämnen istället resulterar i att de fortsätter deras påbörjade diskussion på västerländska medier och lyfter fram Instagram som ett av dem.

Respondent 3 förklarar även hur känsliga ämnen med kollegor eller anhöriga i Kina diskuteras fysiskt vid hans besök i landet. Han beskriver främst hur det ser ut i konversationen en frihet att se men även kontrollera vilka som hör budskapet och där innehållet inte heller sparas i sociala medier. Med fysiska möten behöver ingen av parterna begränsas genom att ta hänsyn eller oroas över att ytterligare en part har insyn i konversationen. Vid kommunikation på västerländska sociala medier är respondent 4 också tydlig med att han väljer fysisk konversation om möjligt när det gäller känsliga ämnen eller om han önskar uttrycka sin åsikt eller för att visa sitt stöd för en persons inlägg på sociala medier.

4.4 Anledning till begränsning

Respondenterna beskrev olika anledningar till själv censur och begränsningar på sociala medier. I föreliggande avsnitt redovisas anledningarna under respektive underkategori; 1) *Balans och neutralitet*, 2) *Återvända till Kina*, 3) *Typ av social medieplattform*, 4) *Tid samt* 5) *Behov*.

4.4.1 *Balans och neutralitet*

En återkommande uppfattning som framgår av respondenternas erfarenheter är att de genom olika tillvägagångssätt försöker förhålla sitt innehåll på sociala medier till sin publik på respektive plattform. En av respondenterna beskriver hur han söker neutralitet på sina plattformar genom att balansera budskapen i publiceringarna. Genom att ha i åtanke vad tidigare publicering innehåll förhöll sig respondenten till den kommande, tänkta, publiceringen. Ämnena i vilka eftertänksamhet förekom innan publicering berörde i huvudsak politik och balansgången respondenten redogjorde för avsåg publicering av inlägg som kan uppfattas som för respektive mot Kina.

I think the topic that I avoid sometimes is that some of the content that 's too much pro-china [...] Because people might see me like I 'm a communist (R6, s.14).

Respondent 6 beskriver även att publiceringar av innehåll som framhåller Kinas framgångar samt fördelar många gånger undviks att publiceras. Anledningen grundas i hans försök att balansera innehållet på sociala medier och en strävan mot att inte uppfattas som sympatisör med det kinesiska kommunistpartiet och dess handlingar.

Vidare beskriver samma respondent att balansen är svår mellan hans inlägg på sociala medier då han återkommande får kommentarer från omgivningen om att han är influerad av ett visst samhälle. Respondenten klargör att:

I think I mentioned it a bit that you feel like, the Chinese people think you are pro-west, and the western people think that you are pro-china, you can't please anyone. That's actually the case sometimes. When you post things in Chinese social media our parents would be like, you are westernized you are brainwashed by the western media, and when we post stuff on the western media some of our friends are like oh, you are being brainwashed by the Chinese communist party. Like we can't please any sight (R6, s.23).

Ytterligare två respondenter beskriver hur de förhåller sig till sin publik. Genom att anpassa innehållet till respektive plattform publiceras olika typer av inlägg på olika former av sociala medier. Respondent 4 beskriver hur hen avstår från att publicera politik på Facebook eller WeChat då hen vill minska risken för konflikt och även skapa en lättsam Facebook. I syfte att vara neutral publicerar respondenten inga åsikter, känsliga ämnen eller politik på någon social medieplattform.

I would say it's not a very uniformed voice in the audience. So, it's sensitive in the way that if I don't want to have any conflict between any friends I should try to stay neutral. Because if I'm biased against one there will always be people who won't be happy. So, it's sensitive to my social appearances in that way (R4, s.7).

Respondent 3 förklarar även att hen förhåller sig till innehållet i en potentiell publicering. En anpassning sker där publiceringar i specifika samhällsfrågor skrivs för att anpassa inläggen till publiken de tilltalar. Samhällsfrågor som endast berör personer boende i Kina publiceras därmed endast på plattformar var i de kan se innehållet. Innehåll som berör svenska samhällsfrågor publiceras därmed på västerländska sociala medier där respondenten innehar en publik som berörs och har kunskap om ämnet.

Jag kan inte använda WeChat för att prata om svenska samhällsproblem för att kineser har inte behov eller bakgrundsinformation att prata om det. Så då använder jag Facebook för att prata om europeiska saker (R3, s.11).

4.4.2 Återvända till Kina

Publiceringar i, för Kina, känsliga ämnen beskriver två av respondenterna påverkar deras tanke att resa till Kina. Respondent 6 betonar att inlägg som hen avser att göra där ämnet belyser Kinas nackdelar och kan betrakta hen som motståndare av Kina leder till att respondenten är mer eftertänksam om vad inlägget kan få för betydelse om hen väljer att resa till Kina. Reflektionerna beskriver respondenten dock inte skett i en betydande omfattning.

Sometimes when I post something that is very very very anti-china, I might think a bit about it. If I where to go back, would they see this, would it be a problem [...] would I actually get into trouble for this. It doesn't occur to me that often. It's probably like one in 50 posts that I make (R6, s.8).

Respondenten beskriver däremot att hens behov av att tänka på konsekvenserna gör hen illa till mods.

But I think the fact that you have to think about it is a bit enjoying and you shouldn't really have to think about if you are being checked in the first place (R6, s.9).

Respondent 2 förklarar att hens skäl till att inte återvända till Kina beror på hens politiska engagemang och där beskriver att det svenska medborgarskapet inte har någon betydelse enligt den kinesiska staten för att få respondenten fängslad om de önskade.

Jag vågar inte åka dit för de har jättehård kontroll och hur ska jag säga, jag är rädd. Även fast jag har svenskt pass så bryr de sig inte. Så jag vågar inte (R1, s.4).

4.4.3 Typ av social medieplattform

Respondenterna beskriver att deras politiska aktivitet på kinesiska sociala medier är mycket begränsad men att politisk aktivitet genom kommentarer, delningar eller inlägg på västerländska sociala medier inte innebär en lika omfattande begränsning. Ämnet som särskilt berör Kina eller kinesiska kommunistpartiet och som av Kina anses vara politiskt känsliga beskriver respondent 5 särskilt undvika på kinesiska sociala medier.

På WeChat skulle jag nog ha svårt att dela någonting som jag tror skulle vara direkt kritiskt mot kommunistpartiet i Kina, jag skulle ju inte lägga upp någon länk om Gui Minhai och sådär för då gissar jag att det blir direkt censurerat och likadant med 4 juni, Himmelska fridens torg. Det är ju väldigt känsligt liksom (R5, s.4).

Publicering av politiska ämnen som berör Kina beskriver däremot respondent 5 att hen inte upplever svårigheter med på västerländska sociala medier. På Facebook upplevs en större frihet och där ett inlägg istället kräver eftertanke för att formulera åsikten på ett sådant sätt att den väcker intresse samt att formuleringen har en empirisk förankring och därför stöds genom länkar.

Vidare beskriver även en respondent 6 för hur hens politiska aktivitet på kinesiska sociala plattformar är högst begränsad och där WeChat är ett forum där hen upplever att publiceringarna kräver större försiktighet än på västerländska sidor. Respondenten förklarar även hur Sina Weibo och Twitter båda är två plattformar hen undviker att publicera på. Anledningen beskrivs vara den stora publik som ett inlägg på någon av de två sociala medierna når då det inte krävs att kontakt knyts med en användare för att läsa publicerade inlägg.

I would be a lot more concerned compare to any other social platform in the west or in China, because it's very public and anything might be capture of people and might be used be other people and I think if I were to I would be a lot more concerned (R6, s.11).

4.4.4 Tid

Sociala mediernas tidskrävande aspekt nämner flera av respondenterna. Två av respondenterna beskriver att de tillbringar mycket tid i användningen i deras sociala medieappar. För fem av respondenterna är inte tiden en aspekt de beskriver begränsa publiceringen av inlägg och kommentarer på sociala medier. En av respondenterna beskriver däremot hur hen önskade

publicera fler inlägg men att hens tid är begränsad genom familjeliv och krävande arbete vilket resulterar i färre antal publiceringar än individen önskat.

4.4.5 Behov

Behovet ses av en respondent som en anledning till att hen är mindre aktiv. Syftet beskrivs vara viktigt i hens publiceringar och saknas tydligt syfte förklarar respondenten att hen inte är i behov av att publicera.

Jag tror jag sa till min [...] här om dagen att jag kommer prata mindre och mindre, jag har inte behov (R3, s.22).

Vidare beskriver samma respondent även att hen avstår publicering om det inte av en annan individ finns behov av respondentens kunskap och att en garanti om att inlägget hen publicerar också leder till utveckling.

[...] Finns det inte behov vill jag inte bara kasta ut en massa och eventuellt se vem som ger mig respons. Jag behöver inte det. Om jag säger så här, vill jag kritisera Kinas regering och det finns ett syfte och det kanske kan förbättra saker och ting men om jag vet att sån kritik inte leder till någonting vet jag inte om jag har inte tid att börja dra igång att yttra mig (R3, s.13).

4.5 Medel för tillämpning av självcensur

Respondenterna beskrev olika metoder för hur de begränsade sin aktivitet på sociala medier. Under föreliggande huvudkategori beskrivs de medel som används vid idkande av självcensur; 1) *Radera*, 2) *Alias* och 3) *Avstå*.

4.5.1 Radera

Genom att radera inlägg eller kommentarer på sociala medier beskriver två av respondenterna att de har raderat respektive "gömt" inlägg för att döljas från deras sociala medieplattform. Båda respondenterna beskriver hur de på Facebook har gjort tidigare inlägg osynliga att nå för deras vänner. Respondent 2 redogör för att hen har raderat ett inlägg på Facebook som innehöll politiskt budskap. Några hot hade inte mottagits utan raderingen av inlägget gjordes med anledning av respondentens resa utomlands. Inlägget skrevs och publicerades i Sverige men raderades innan hens resa till Turkiet.

Ibland reser jag till Turkiet och som du vet i Turkiet finns det många som stödjer och följer den här ideologin och kanske blir det problem för mig där om någon ser inlägget. Därför har jag tagit bort det (R2, s.8).

Ytterligare en respondent beskriver hur hen döljer tidigare publicerade inlägg på sin Facebooksida. Publiceringarna raderas inte från Facebook men de döljs däremot från att någon annan än personen själv ser inläggen. Ett antal inlägg har genom döljfunktionen tagits bort från hens Facebook. Respondenten beskrev det som att vissa av inläggen var äldre och

individen ansåg att hen då inte var tillräckligt informerad i ett ämne och raderade inlägget om någon skulle se inläggen då hen inte längre kunde försvara innehållet.

4.5.2 Alias

Alias används vid en respondents aktivitet på sociala medier. Vid plattformar som är publika och där inlägg samt användarens aktivitet kan ses av vem som helst i världen med internet beskriver respondent 6 att hen använder alias. Användningen av alias tillämpas av respondenten på Twitter. Innehållet i inläggen liknar de hen gör på Facebook men att mängden inlägg respondenten önskar publicera begränsar hen till att dela upp publiceringarna på två olika sociala medier. Respondenten erfar att vännerna på Facebook kan uppleva den frekventa publiceringen som irriterande.

4.5.3 Avstå

Att avstå från att publicera beskriver fyra av respondenterna ingår i deras aktivitet på sociala medier. Att avstå görs av en respondent på samtliga sociala medier, såväl västerländska som kinesiska sociala medier, när ämnet berör politik eller samhällsfrågor. Respondent 4 beskriver att hen avstår att publicera ämnen som kan sprida negativitet i hennes flöde. Även respondent 5 beskriver att hen avstår från att publicera i politiskt laddade ämnen på kinesiska plattformar och anpassar sitt innehåll på WeChat. Respondenten beskriver att:

På WeChat skulle jag nog ha svårt att dela någonting som jag tror skulle vara direkt kritiskt mot kommunistpartiet i Kina (R5, s.4).

Vidare beskriver respondent 6 att anpassning i sitt innehåll sker genom att hen skapat två konton på WeChat, där ett konto anpassas för närmare vänner och familj och ett konto inkluderar jobbrelaterat material och där publiken består av kollegor. Respondenten beskriver också en minskning i publiceringar i flödet av politiska ämnen på WeChat. Respondenten åberopar även att hen avstår från politiska inlägg men att konversationer i privata, slutna sammanhang, exempelvis direktfunktionen på WeChat fortfarande används för uttryck i känsliga ämnen.

But when I talk with friends from China on WeChat, we don't really worry about it. Like I talk stuff about you know how much I don't like Xi Jinping and some of his policy's with my friends on WeChat in China (R6, s.9).

4.6 Medel för tillämpning av censur

Under följande huvudkategori beskrivs medel för censur som tillämpas under aktivitet på sociala medier; 1) *Utestängd*.

4.6.1 Utestängd

Ändringen av kinesiska sociala mediars policy upplever en respondent bidragit till att hens möjlighet att tala har begränsats då den kinesiska sociala medieplattformen Zhihu sedan en

tid tillbaka endast tillåter användare med kinesiskt medborgarskap att publicera inlägg. Det går utan att identifiera kinesiskt medborgarskap att läsa i flödet men egna publiceringar är låsta för icke-kinesiska användare. Respondentens beskriver vidare att Zhihu är en plattform hen saknar att skriva på.

4.7 Möjlighet att uttrycka

Respondenterna beskrev olika möjliga uttryck på sociala medier. I föreliggande avsnitt redovisas möjligheterna utifrån underkategorin; 1) *Åsiktsfrihet*.

4.7.1 *Åsiktsfrihet*

Av resultatet framkommer det att ett par respondenter upplever sig vara bekväma att yttra sina åsikter i västerländska sociala medier. Två av respondenterna beskriver att de i huvudsak är politiskt aktiva på sina sociala medier och där publiceringar inom politiska områden kan skrivas och publiceras. Respondent 1 beskriver en frihetskänsla utifrån att i dag leva i Sverige och där hens åsikter idag är tillåtna att publiceras öppet och får utrymme att läsas.

Jag tror på det jag gör är rätt. [...] Jag tycker det är skönt att publicera. Jag tror på mina åsikter och vill dela dem med andra (R1, s.3).

Jag tror på att jag gör rätt [...] även om någon skulle kritisera eller påverka vill jag inte ta bort på grund av den situationen. Jag tror på mina åsikter (R1, s.7).

Respondent 5 upplever att ämnen såväl om hens fritidsintressen som politiska inlägg som kan skapa debatt i kommentarsfältet är oproblematiska publiceringar på Facebook.

Ja, absolut. Politik på Facebook är inga problem (R5, s.4).

4.8 Kinesiska respektive västerländska sociala medier

I frekvenstabellen (se figur 4) redovisas respondenternas upplevelser fördelat över kinesiska respektive västerländska sociala medier.

Hur bidrar känslan av att vara övervakad, tidigare och nuvarande, kinesiska medborgares tillämpning av självcensur på sociala medier när de lever i Sverige?			
Huvudkategori	Underkategori	Västerländska sociala medier	Kinesiska sociala medier
Övervakande aktörer av sociala medier	Stat	R1, R2, R6	
	Samarbete mellan stat och företag	R4	R4
	Företag	R3, R4, R6	R3, R4, R5, R6
	Individens sociala nätverk	R4, R6	R4, R6
Övervakning i övriga livet	Stat	R2, R6	
Områden som självcensureras	Privatliv	R3, R4	R3, R4
	Politik och känsliga ämnen	R3, R4, R6	R3, R4, R5, R6
	Kommunikation med anhöriga		R1, R2, R3, R5, R6
Anledning till begränsning	Balans och neutralitet	R3, R4, R6	R3, R4, R6
	Återvända till Kina	R1, R2, R6	
	Typ av social medieplattform		R5, R6
	Tid	R2	
	Behov	R3	R3
Medel för tillämpning av självcensur	Radera	R2, R6	
	Alias	R6	
	Avstå	R3, R4, R6	R3, R4, R5, R6
Medel för tillämpning av censur	Utestängd		R4
Möjlighet att uttrycka	Åsiktsfrihet	R1, R5	

Figur 4 Resultatet fördelat mellan kinesiska och västerländska sociala medier

5 DISKUSSION

I föreliggande avsnitt kommer studiens resultat att diskuteras med utgångspunkt i studiens bakgrund, tidigare forskning och den teoretiska referensramen. Vidare kommer även en diskussion och reflektion föras av studiens metod- och materialval. Diskussionsavsnittets delar består av 1) Resultatdiskussion, 2) Metoddiskussion samt 3) Vidare forskning.

5.1 Resultatdiskussion

Utifrån resultatet bestående av den insamlade empirin framgår det att samtliga respondenter av olika anledningar begränsar sin aktivitet på sociala medier mot bakgrund av att de upplever sig vara övervakade på sociala medier.

Resultatet visade att aktören respondenterna upplevde sig vara övervakad av, och därför begränsade sin aktivitet på sociala medier, skiljer sig mellan respondenterna. Två respondenter beskrev en känsla av statlig övervakning från Kina. De två respondenterna är båda uigurer. Den statliga övervakningen de redogjorde för överensstämmer i stor utsträckning med den tidigare forskningen av Haggerty och Samatas (2010) som beskriver hur statlig övervakning utförs av enskilda grupper. De beskriver även att gruppen muslimer, vilket är uigurers religion, ofta är föremål för den typen av statlig övervakning utan att det finns skäl för övervakning. Upplevelsen av att vara övervakad kan därmed starkt kopplas till individens eller gruppens bakgrund. Misstanken av att vara övervakad hos de två respondenterna avviker däremot från teorin då respondenternas upplevelse av att vara övervakade kopplas till deras material på sociala medier och inte består av fysisk övervakning eller registrering vilket Haggerty och Samatas (2010) menar är den vanligaste formen av övervakning och registrering. Anledningen kan vara att respondenterna bor i Sverige och där fysiskt spioneri inte innebär samma möjligheter som övervakning via internet. Det kan delvis stödjas på den teori som Moore (2014) beskriver där osynlighetsaspekten samt den låga kostnaden gör insamling av Big data effektivare än andra metoder. Även övervakning via internet sker utifrån de premisserna då övervakningen både är osynlig och kostnadseffektiv. Däremot stämmer Haggerty och Samatas (2010) beskrivning av fysiskt spioneri till en viss, om än begränsad del. En av respondenterna som upplevde övervakning av material på sociala medier beskrev även att telefonkontakt med kinesisk säkerhetspolis upplevdes som övervakning av hen som person. Övervakningen var inte direkt kopplad till sociala medier men reflektioner från respondenten bidrog däremot till känslan av att även möjligen vara övervakad i andra sammanhang som påverkar aktiviteten i sociala medier.

Mot bakgrund av att ingen respondent hade bevis för att de övervakades, varken gällande när eller av vem; person eller aktör, finns det en stark koppling till panoptikon. Respondenterna agerade trots att de inte kunde styrka att de var övervakade ändå som att de vore det. Den känslan återfanns på både kinesiska och västerländska sociala medier.

Gällande kinesiska sociala medier framkom det att utifrån villkoret att inläggen övervakas för att möjligen censureras, tillämpar respondenterna självcensur för att undgå att bli censurerade. De agerade i enlighet med de förutsättningar som existerade och tänjde inte på gränsen att publicera med risken att bli censurerad, utan avstod helt. Med stark kontroll i form

av censur tillämpad på WeChat behövdes ingen ytterligare påminnelse för att hen skulle avstå från att publicera innehåll som kunde ogillas och därmed censureras. Tron om att vara övervakad och där samtliga inlägg kontrolleras räcker därmed för avstå från publiceringar som kan censureras. Att ständigt vara föremål för övervakning för att därefter reglera inlägg eller avstå återfanns däremot inte på västerländska sociala medier med anknytning till panoptikon.

På de västerländska sociala medierna återfanns istället inslag av den synoptiska teorin. Fyra respondenter beskrev att en horisontell övervakning utfördes mellan användaren och hans anhöriga och bekanta. En social aspekt av övervakning där självcensur och återhållsamhet tillämpas mot bakgrund av att den egna omgivningen bevakar innehållet. Att behålla en balans eller neutralitet var viktigt för att inte röra upp känslor men även att dämpa trycket från västerländska vänner och bekanta, där innehåll som tidigare publicerats och belyst fördelar med Kina ogillades.

Efter kommentarer från västerländska vänner och bekanta av innehåll som inkluderade en god ton mot Kina försökte respondenten balansera publiceringarna genom att i nästa publicering inkludera kritik mot Kina vilket istället medförde negativ kritik från användarens anhöriga och vänner med kinesisk härkomst. Balansgången uppstod därmed utifrån vetskapen om att vara övervakad av omgivningen för att därefter förändra sitt innehåll i framtida publiceringar. Synoptikon relaterar också till den neutralitet som försökte uttryckas av en respondent. Mot bakgrund av att individens omgivning såg och värderade innehållet avstod respondenten från att publicera. Politiska inlägg med efterföljande diskussioner uppstod därmed aldrig vilket kan ses som ett effektivt redskap för omgivningen att använda för att tysta andra användare med oönskade ämnen eller åsikter.

Individens åtgärder att publicera mindre för att slippa bli övervakad bekräftas även i Öngüns och Demirağs (2014) forskning som redogör för att en individ kan reglera i vilken utsträckning hen övervakas genom att minska aktiviteten på sociala medier. Däremot är den publicerade individen alltid i beroendeställning då hen bevakas. Problematiken av maktasymmetrin var även något som framkom i studien. Det uttrycktes en önskan om en annan plattform där publiceringar kunde göras med en publik som inte skapade diskussion eller negativ kritik och utan att en åsikt eller tanke värderades. För två respondenter fanns det exempelvis en önskan om att kunna publicera tankar men att publiken skulle anpassas för att inte uppleva den övervakande känslan av budskapet från vänner och familj. Den horisontella övervakningen kan även kopplas ytterligare till empirin då även vissa åtgärder gjordes för att undgå horisontell övervakning genom att en respondent använde alias på sitt Twitterkonto.

Teorin om synoptikon kopplas också till den typen av plattformar som respondenterna var aktiv på. Ingen av respondenterna var aktiv med sitt eget namn på Sina Weibo eller Twitter då samtliga beskrev att de är plattformar svåra att kontrollera avseende publiken som inläggen når. Facebook var därmed ett socialt medium som istället användes för att begränsa sin publik och därmed antalet som såg inläggen. En form av begränsning kan därmed beskrivas då sociala medier enbart bestående av öppna plattformar som Sina Weibo och Twitter därmed innebär att respondenterna i den aktuella studien skulle avstå från att publicera, då personerna inläggen kan läsas av, upplevs vara en övervakande aktör. En respondent använde Twitter med alias för att anonymisera hans inlägg. Medvetenheten om att omgivningen kan se och ogilla

inlägg bidrog därmed till att en egen form av censur tillämpades av individens identitet för att skydda sig mot övervakning och bedömning. I det hänseendet är censur av individens egen identitet med anledning av horisontell övervakning ett bidrag till teorin.

Resultatet visade också att individens omgivning i olika sammanhang använder social kontroll. Exempelvis bemötes respondent 6 med olika bedömningar från omgivningen. Den västerländska omgivningen beskrev hens uppfattningar och åsikter som att hen blivit påverkad av det kinesiska samhället och där omgivningen uppfattade hen som positiv gentemot Kina. Medan personens kinesiska omgivning menade det motsatta, det vill säga att hen utvecklat västerländska tankar som missgynnade Kina. De olika kontexterna som Larsson och Engdal (2011) redogör för liknar därmed de olika kontexterna som den kinesiska diasporan snabbt kan flyttas mellan när de använder sociala medier. På Facebook agerar de under vissa förutsättningar och en specifik omgivning var hen också kontrolleras för att sedan möta en annan kontext genom användningen av WeChat där normerna förändras då omgivning som kretsar runt användaren är en annan. Det finns inte en tydlig disciplinering för hur en person ur den kinesiska diasporan ska agera utan det sker ständigt förändringar utifrån vilken kontext personen för stunden befinner sig i digitalt som efterliknar kontrollsamhället Larsson och Engdal (2011) redogör för med individens ständiga anpassning.

Den horisontella övervakningen likt synoptikon beskriver också hur den kinesiska diasporan tillämpar självcensur av varierade skäl. Den offentliga självcensuren som (Cook & Heilmann, 2013) beskriver förklarar också hur diasporan försöker söka balans och neutralitet mot bakgrunden av att inte bryta mot normer i de offentliga rum som de befinner sig i vid användandet av sociala medier. Normerna på den specifika sociala medieplattformen bidrar således till användarens egen begränsning av inlägg och kommentarer. I vissa fall användes även den offentliga självcensuren för att inte sprida negativt innehåll om Kina eller som kan kopplas till dem som en representant för den kinesiska befolkningen. Resultatet påvisar därför vissa likheter med Bar-Tals (2017) redogörelse av hur en kollektiv självcensur kan tillämpas för att inte framställa gruppen individen tillhör negativt i offentliga sammanhang. Däremot finns det inslag i resultatet som inte överensstämmer med den tidigare forskningen av Bar-Tal då regleringen av publiceringar också innebär att individerna istället blir mer benägna att publicera innehåll som framhäver gruppens fördelar.

Resultatet av en annan respondents agerande kan däremot inte förklaras av synoptikon eller panoptikon då självcensuren av raderade inlägg istället byggde på en oro från annan aktör än hens sociala umgänge och innebar även att inlägg publicerades men raderades. Övervakningen var koncentrerad till ett land var en ideologisk grupp kunde utgöra ett hot om de hade fått vetskap om inlägget. Självcensuren tillämpades med rädsla för en ideologisk grupp som verkade i Turkiet. Resecensur kan därmed utgöra en beskrivning för hur en individ med åsiktsfrihet i ett land censurerar sina inlägg med vetskapen om att hot kan finnas i det land som individen avser resa till.

Den insamlade empirin påvisade också att två av respondenterna som reflekterade över sitt publicerade innehåll gjorde det i termer av en eventuell återresa till Kina. De beskrev hur oron fanns över vilka konsekvenser som kunde drabba dem om den kinesiska staten såg deras inlägg. Det är en aspekt som även Schneier (2015) beskriver där självcensuren ökar i

korrelation till de strängare straff som kan följas av ett icke-önskvärt beteende. Gällande inresa beskrev även en respondent att inresa i USA bidrog till återhållsamhet med reflektion utifrån vilka konsekvenser som hen möjligen kunde drabbas av. Att självcensuren skulle öka i korrelation till de strängare straffen påvisar däremot inte resultatet. De två respondenternas reflektioner om konsekvenser vid återresa innebar inte att de självcensurerade sig mer, utan istället att de reflekterade i större omfattning över problematiken deras publicering möjligen skulle innebära.

Att självcensur ökar i förhållande till de strängare straff som kan följas av ett icke-önskvärt beteende är däremot en aspekt som kan bekräftas i en respondents radering av ett inlägg som gjordes inför en resa till Turkiet. Respondenten oroades inte av den turkiska lagstiftningen utan istället av att en viss ideologisk grupp kunde utdela straff då den sympatiserade med en ideologi som hen förkastade i inlägget. Att självcensuren ökar i förhållande till de strängare straffen av ett icke önskvärt beteende kan därmed till en viss del stämma med resultatet. Däremot är straffen som respondenten fruktar för inte kopplade till statlig lagstiftning utan straff som utdelas av ideologiska samfund.

En återhållsamhet på sociala medier av en respondent förorsakades också med hens vetskap om att Big data samlas in vilken hen upplevde som övervakning. Studiens resultat visade att en respondent blev mer reflekterande i sin aktivitet online då information samlades in från de företag vilka hen beskrev bestå av Apple och Google. Resultatet kan därmed härledas till Schneier (2015) som beskriver hur övervakning bestående av insamling och hantering av Big data som en användare är medveten om även bidrar till att användaren ikläder sig en restriktivare roll på sociala medier. Mot den bakgrunden menar Schneier (2015) också att yttrandefriheten inte nyttjas, det är däremot inte fallet i den aktuella studien. Självcensuren byggde istället på övervakning från individens sociala nätverk. Däremot finns det tendenser i form av ökad reflektion som kan resultera i att den övervakning som hen upplever leder till att självcensur tillämpas utifrån Schneiers beskrivning.

Med en mer utvecklad teknik som därmed innebär inhämtning av Big data i större omfattning och därmed leder till att individen upplever att en total återhållsamhet från sociala medier är nödvändig för att inte riskera bli övervakad. Inhämtningen av Big data blir därmed ett verktyg statliga eller privata aktörer kan använda för att forma innehållet på sociala medier.

Resultatet belyser att ingen av respondenterna upplever att de kan publicera politiska eller, för Kina, känsliga inlägg på kinesiska sociala medier utan att reflektera hur inlägget kan tas emot och vilka konsekvenser inläggen medför. Orsakerna grundas däremot på olika uppfattningar där såväl övervakning från Kina, vänner, familj eller företag beskrivs som anledningar till en mer restriktiv hållning. Resultatet visar även att diasporans användning av kinesiska sociala medier som WeChat begränsar deras inlägg till att innehålla ämnen i form av livshändelser eller fritidsintressen och där politik inte var ett område vari åsikter publicerades på WeChat. Facebook användes däremot i större omfattning där deras förankring i Sverige innebar att fritidsintressen och politik uttrycktes i större omfattning. Men att politik fortfarande publicerades med en reflekterande tanke om vem som ser inläggen och hur inläggen påverkar individen.

Av resultatet i studien framkom det att fyra respondenter använde WeChat men att de var återhållsamma på den typen av kinesiska sociala medieplattformar. Två avstod helt från kinesiska sociala medier mot bakgrund av att de upplevde att spioneri från Kina förekom. Återhållsamheten från de övriga fyra respondenterna byggde på den censur de upplevde skedde på WeChat vilket därmed resulterade i att de självcensurerade sig för att slippa känna ett obehag att bli censurerade. Genom att respondenterna använder WeChat tvingades de även förhålla sig till riktlinjer och lagar WeChat själva behöver förhålla sig till för att kunna verka i Kina. Genom självcensuren respondenterna tillämpar resulterar diskussioner att utebli eller vinklas inom områden som är känsliga för Kina. Därmed kan innehållet och diskussioner på WeChat även för personer som bor i Sverige manipuleras. Resultatet överensstämmer utifrån den beskrivningen med tidigare forskning där teoretikerna som skapade teorin om sharp power beskriver hur influenser används i andra länder för att styra en debatt eller bilden av ett land. WeChat kan därmed betraktas som det verktyg som påverkar. En respondent beskrev hur hen inte publicerade politiska inlägg på WeChat mot bakgrund av att känsliga ämnen bestående av den svenske författaren Gui Minhai som sitter fängslad i Kina eller protesterna och massakern på Himmelska fridens torg kunde resultera i eventuell censur vilket skulle upplevas som obehagligt.

Med användarens vetskap om att censur tillämpas blir det därmed ett naturligt agerande att avstå från att publicera inlägg. Genom att flödet av inlägg manipuleras då endast en bild av ett känsligt ämne tillåts framföras överensstämmer resultatet med de auktoritära staternas agerande i att skapa en fördelaktig bild av landet genom att vinkla debatter. WeChat och andra typer av kinesiska sociala medier är de enda tjänsterna som är möjliga för respondenterna som bor i Sverige att använda för att kommunicera med sina anhöriga i Kina. Sociala mediernas utformning utefter kinesiska riktlinjer blir därmed en nödvändig anpassning och det som sharp power beskriver som plattformar vari användare utan invändningar fordras att anpassa sig efter och acceptera.

Sverige som en öppen demokratisk stat är även den karakteristiska stat som auktoritära länder som Kina fokuserar på att influera utifrån teorin sharp power. Genom att det demokratiska samhället inte reglerar vilka sociala medier som tillåts och vilka som förbjuds då det skulle betraktas som en form av reglering i vilka budskap som ska tillåtas och därmed inte vara förenlig med demokratiska principer, innebär det även att samtliga sociala medier tillåts. Att samtliga sociala medier tillhandahålls i Sverige innebär även att de kinesiska inkluderas. Resultatet av inkluderingen medför däremot ett flertal odemokratiska aspekter. För att återkoppla till sharp power så censureras användare och diskussioner manipuleras då självcensur tillämpas med vetskapen om att individens inlägg kan censureras.

Resultatet visade också att känslan av att vara övervakad eller kontrollerad inte kopplades till övervakning genom individens inlägg utan snarare genom att kontakt med kinesisk säkerhetspolis bidrog till känslan av att samtliga delar av individens liv så även sociala medier övervakades. Utifrån den aspekten bidrog dock inte känslan av att vara övervakad till individens publiceringar på sociala medier, utan genererade en försiktighet och en reflektion av vem som kan se handlingar såväl på sociala medier som i det vardagliga livet. Resultatet som framkom kan därmed beskriva de aktiviteter som auktoritära stater använder sig av för att påverka. Den kinesiska säkerhetspolisens syfte kan inte klart säkerställas vara ett försök att

influera eller manipulera, men händelsen beskriver ändå de olika försöken till påverkan som kan användas av auktoritära stater utifrån teorin om sharp power.

5.2 Metoddiskussion

Att undersöka tillämpningen av självcensur innebär att olika metoder kunde användas för att mäta handlingen. Genom kvantitativ metod kunde exempelvis antalet raderade inlägg studeras. En studie av den typen hade däremot haft brister då radering av inlägg inte självklart betyder att självcensur tillämpats och är även mycket svår att tekniskt genomföra. Den studien är heller inte förenlig med studiens syfte. Självcensur innebär även att publiceringar inte uttrycks då de med rädsla för konsekvenser stoppar individen vilket inte hade inneburit systematiska fel av begreppet (Esaiasson, et al., 2017). Självcensur kan även utövas i andra sammanhang genom muntligt uttryck. Att studera självcensur i verbal form är däremot svårt och kräver exempelvis observationer följt av intervjuer för att kontrollera vad som önskat sägas men uteblev från samtalet. Kort beskrivet är tidigare beskriven metod för att mäta självcensur alltför omfattande för att rymma den tid följande kandidatuppsats har till förfogande. Att med intervjuer undersöka självcensur på sociala medier blev däremot genomförbart och relevant då användningen av sociala medier i befolkningen är stor och vem som helst tillåts publicera.

Utifrån den uppsatsidé som författaren fick gjordes en reflektion av vilken metod som lämpades för att besvara forskningsfrågan och studiens syfte. Reflektionerna resulterade i ett, av författaren, konstaterade att kvalitativ metod med intervjuer i form av semistrukturerade intervjuer var en lämplig metod eftersom forskningsfrågan avsåg att undersöka människors upplevelser och erfarenheter (Kvale & Brinkman, 2014).

En studie med en kvantitativ ansats bedömdes inte kunna generera det spektrum av upplevelser och det detaljerade beskrivningarna som eftersöktes. En enkätstudie resonerade författaren skulle bli för kopplad till teorin och där oväntade svar inte hade getts utrymme. Intervjuformatet med semistrukturerade intervjuer möjliggjorde däremot att intervjuguiden kunde vara tätt kopplad till teorin och där frågorna också möjliggjorde för respondenterna att besvara utan direkt koppling till teorin då öppna frågor ställdes. Följdfrågor som inte är möjliga vid enkätstudier kunde under intervjun användas för att erhålla en djupare information om upplevelser och dess kontext.

Enkätstudier med stark koppling till teori kan även riskera att svaren automatiskt bekräftar teorin med anledning av att andra svarsalternativ som bättre passar in på deltagarens upplevelser inte finns för deltagaren att fylla i. Enkätstudier kan även innebära att frågorna tolkas fel och därmed genereras ett resultat som inte speglar den verklighet deltagarna egentligen försökte beskriva. Svarsalternativen är även en begränsning i kvantitativa studier med enkäter då svarsalternativ som forskaren inte själv tänkt på uteblir från studien. Det kan exempelvis finnas många anledningar till varför en person upplever begränsningar på sociala medier vilket med ett enkätformulär hade inneburit åtskilliga svarsalternativ för att tillgodose möjliga svarsalternativ.

Genom intervjuer kan istället respondenten fritt beskriva vilka begränsningar som respondenten upplever och där djupare kunskap om den specifika anledningen kan erhållas. En

enkätstudie har en viss fördel då den kan upplevas mindre utelämnade då en intervjusituation kan innebära oväntade frågor från intervjuaren som berör känsliga ämnen och därmed upplevs som integritetskränkande för respondenten. Enkäten blir genom dess upplägg möjlig för deltagarna att läsa igenom, reflektera, svara och revidera utan att annan person ser processen. Vid en intervju blir de reviderade svaren synliggjorda och svar som respondenten kanske inte menade eller som formulerades klumpigt resulterar i en obekväm situation för respondenten och kan begränsa hans svar i resterande frågor. Den semistrukturerade intervjumetoden som användes i studien utformades däremot på ett sådant sätt att det istället innebar möjlighet för respondenten att revidera eller lägga i slutet av intervjun utan att intervjuaren ifrågasatte revideringen. Stort utrymme lämnades även till respondenten att utveckla och berätta erfarenheter utifrån de öppna frågorna och därigenom reflektera för att sedan minnas andra erfarenheter om exempelvis upplevd övervakning och där kontexten där upplevelse uppstått närmare kunde beskrivas genom muntligt språk och med möjlighet till följdfrågor. Intervjuarens tempo bidrog även till att en paus för respondenten att formulera eller begrunda skapades och genom ett anpassat tempo inte slängde ur sig svaren för att sedan bemöta nästa fråga.

Genomförandet av pilotintervju innebar att tidsåtgången samt frågornas utformning kunde kontrolleras. Pilotintervjun skedde inte med en person som tidigare haft, eller under genomförandet hade ett kinesiskt medborgarskap vilket däremot hade varit önskvärt. Med den bakgrund som urvalsgruppen hade kunde intervjuaren gjort sig ännu mer förberedd avseende den etiska delen i en intervjusituation kopplad till respondenternas bakgrund. Mot bakgrund av att pilotintervjun genomfördes med en person som inte innehar eller innehaft kinesiskt medborgarskap kunde däremot intervjuaren förberedas på andra svar än de som intervjuaren förväntat sig utifrån teorin eller som var tätt kopplat till Kina som stat.

Med rekommendationer från Folkhälsomyndigheten bestämde intervjuaren att samtliga intervjuer skulle genomföras digitalt för att värna om varje parts hälsa samt att ta det samhällsansvar som Folkhälsomyndigheten uppmanar till. Respondenternas fysiska plats var därför inte möjlig för mig att reglera. Var respektive respondent befann sig och vem som möjligen kunde vara i rummet var för intervjuaren inte möjlig att kontrollera med syfte att säkerställa deras konfidentialitet. Genom att många branscher med anledning av Corona-situationen uppmanas att jobba hemifrån samt att gymnasieskolor och en individ med symptom uppmanas stanna hemma fanns risk för att annan person i hushållet än respondenten överhörde eller såg att respondenten intervjuades. För att minska risken för att annan person skulle få vetskap om att respondenterna intervjuades och vad de sa gavs stort utrymme för respondenten att själva välja tid för intervjun så att en, enligt respondenterna, trygg plats kunde skapas.

Gällande Skype som digitalt verktyg kan vissa nackdelar diskuteras. Skype är ett privat företag där användaren av Skype har svårt att kontrollera om eller hur ett samtal lagras av företaget. Även möjligheten att göra intrång för att avlyssna samtal är svårt för den enskilda användaren att upptäcka eller förebygga. Mot den bakgrunden fick respondenterna godkänna över mail att Skype skulle användas för att annars tillmötesgå med annat digitalt verktyg. Eftersom författaren inte kan garantera att samtalet inte kom annan aktör till del säkrades respondenternas vilja att delta under omständigheterna genom missivbrev och informerat

samtycke. För att minska möjligheten till spridning spelades inte intervjuerna in via Skypes egna verktyg utan genomfördes via författarens gamla iPhone som var i flygplansläge, utan SIM-kort.

De positiva effekterna av ett digitalt verktyg som Skype bestod av att spridning av respondenter i Sverige ökade med möjlighet för större representation. Utan digitala lösningar och med Folkhälsomyndighetens rekommendationer hade studien annars begränsats till Västerås eller inte kunnat genomföras. Med Skype som lösning kunde även viljan att delta öka då fysiska intervjuer hade kunnat bidra till eventuell smittspridning av Coronaviruset och där exempelvis riskgrupper uteslutits från studien. Skype som intervjuverktyg blev därmed en möjlighet och en förutsättning för att genomföra studien. Att inte fysiskt mötas där kroppsspråket uppfattas tydligare kan vara till nackdel för respondenten att känna förtroende för intervjuaren. För att efterlikna det digitala mötet vid ett fysiskt möte inleddes därför en kortare konversation med varje respondent innan inspelningen innan den faktiska intervjun startade. Respondenterna fick då chans att bekanta sig med intervjuaren och en trevlig stämning grundades innan intervjustart. Med videosamtal kunde kroppsspråk och mimik ses och uttryckas av både respondent och intervjuare

Etiken beaktades grundligt inför studien men förändringar för att göra respondenterna införstådda i studien hade kunnat bestå av skriftligt samtycke. Intervjuaren hade även kunnat bett respondenterna att läsa om etik och deras tillåtelse att exempelvis avbryta intervjun och sitt deltagande för att därefter skicka en form av läskvittens. Tidigare beskriven procedur övervägdes men utformandet och tidsaspekten bedömdes av författaren innebära en risk att respondenterna då upplever proceduren som ett hinder och istället avstår från deltagande. Skriftligt samtycke erhöles inte då författaren ansåg att det kunde bidra till ökad nervositet hos respondenterna och eventuellt bidra till att deras svar anpassades till att en, enligt dem, förbindelse påskrivits. Författare valde istället att göra respondenterna medvetna genom att lägga stor vikt på att informera om att deltagandet är frivilligt och att det närsomhelst och utan motivering kan avslutas samt att informerat samtycke erhöles vid två tillfällen innan intervjustart som tidigare beskrivits i metodavsnittet.

Vid redovisning av respondenter valde författaren att benämna respektive respondent med ett nummer. Att applicera fiktiva namn kan vara känsligt då namnen av läsaren kan analyseras för att försöka förstå respondentens ålder, kön eller bakgrund. Då respektive respondents erfarenheter är de centrala i studien bestämdes att fiktiva namn inte var av betydelse för läsaren. Inte heller specifik ålder offentliggörs med anledning av att minska identifikationsfaktorer. En jämförelse mellan olika åldrar var inte heller syftet för undersökningen. Istället beskrivs endast intervjupersonernas ålder av ett åldersspann där deltagare mellan 20–60 år deltagit. Staden de idag bor i redovisas inte heller med anledning av den identifikationsaspekten som en persons bostadsort kan innebära. Mot samma bakgrund redovisas inte heller respondenternas födelse- eller bostadsort i Kina.

Urvalet vid studien begränsades i vissa avseenden. Möjligheten att komma i kontakt med nuvarande eller tidigare kinesiska medborgare var begränsad vilket bidrog till att rekryteringen trots stora ansträngningar inte genererade i de gensvar som författaren förväntat. Samtliga som tackade ja till studien deltog också vilket bidrog till att det inte fanns möjlighet

att välja personer specifikt med hänsyn till kön, ålder, ursprung i Kina och geografisk bostadsplats i Sverige. Trots det finns en stor variation mellan respondenterna gällande tidigare nämnda aspekter.

Vid en studie utan begränsning i verktyg för rekrytering och urval hade ett register med nuvarande respektive tidigare kinesiska medborgare över 18 år varit av intresse. Registret skulle även inkludera personer som också idag är svenska medborgare eller bor i Sverige och innehar uppehållstillstånd i Sverige. Då endast två av respondenterna i studien var kvinnor hade även deltagarnas kön kunnat beaktas i större utsträckning med ett register. Variabler som personernas geografiska bostadsplats i Sverige exempelvis Götaland, Svealand, Norrland hade även varit av intresse för att därefter genomföra ett obundet slumpmässigt urval för att därmed erhålla en spridning av de deltagande respondenterna och där författaren inte påverkat valet av respondenter. Ett sådant typ av register finns däremot inte för mig som studerande att tillgå och är inte heller ett register som svenska myndigheter innehar eller offentliggör.

Det subjektiva urvalet som tillämpades grundades i att det var en liten grupp som studien ämnade att undersöka. Åldern samt medborgarskapet resulterade i antalet minskade av de cirka 35 000 personer med kinesisk härkomst som bor i Sverige. Eftersom de cirka 35 000 även består av personer som adopterats från Kina samt inkluderade personer under 18 år. Att tillämpa det subjektiva urvalet med anledning av att undersöka endast tidigare eller nuvarande kinesiska medborgares tillämpning av självrensning på sociala medier innebär att resultatet inte synliggör personer som lever med skyddad identitet eller som inte var användare på plattformar på internet eller hade tillgång till mail. Personerna som deltog där det subjektiva urvalet används hade alla en form av konto på plattformar på internet eller fanns sökbara genom söktjänster. Rekryteringen som till stora delar utfördes via LinkedIn kan även den innebära en etisk aspekt. För att kontakta vissa användare behöver kontakt knytas, när det är gjort så kan användares andra kontakter se att kontakt knutits. För att undgå att författarens tidigare kontakter som hade vetskap om studien skulle se vilka kontakter som knutits användes ett separat LinkedIn konto ämnat för den aktuella studien. Åtgärden gjorde att författarens tidigare kontakter inte kunde se vem som försökts rekryteras eller vem som deltagit. Kontakterna som författaren slöt kontakt med var heller inte medvetna om deltagarna deltagit eller ej. Kontot raderades efter sista intervjun.

Snöbollsurvalet som användes vid ett tillfälle för att rekrytera kan innebära vissa nackdelar då respondenten får frihet att välja deltagare och därmed finns en risk för att innehållet blir vinklat om personen exempelvis vet att en annan person är kritisk mot Kina. Om personerna är vänner eller bekanta så kan också den etiska aspekten påverkas då deras deltagande är känt för dem båda. Rörande den etiska aspekten är därför redovisningen av respondenterna begränsad och där respondenterna vid citat istället för kön eller ålder tilldelats nummer. Respondenterna är även ovetandes om vilken respondent de själva är i ordningen. Eftersom urvalet kan påverka resultatet hade det därför varit av intresse att utföra studien med ett annat, samt större urval för att undersöka hur resultaten liknar eller skiljer sig. Snöbollsurvalet genomfördes även med reflektion av författaren där kriterierna för att delta i studien kontrollerades för att konstateras vara uppfyllda.

5.3 Vidare forskning

Möjligheten att i Sverige yttra sig fritt är tilldelad alla, oavsett bakgrund, enligt lag. Därmed är det således viktigt att genomföra vidare studier inom området. För att undersöka om resultatet är unikt för den kinesiska diasporan eller om vissa likheter även kan återfinnas i andra grupper. Exempelvis personer som är födda i Sverige och som tilldelats ett svenskt medborgarskap från födseln. Utifrån den aspekten kan det även förtydligas om andra än den kinesiska diasporan upplever övervakning av Kina eller om den sociala omgivningen är den aktör som Sveriges befolkning upplever övervaka på sociala medier och resulterar i själv censur.

Triangulering med kvantitativ ansats är även av intresse att genomföra. Exempelvis enkäter i vilka den kinesiska diasporan i Sverige kan bidra ytterligare efter att intervjustudier genomförts. Utifrån den kunskap som erhållits av intervjuerna med en rad perspektiv hade skapandet av enkäter inkluderat fler och mer spridda svarsalternativ än vad som möjliggjorts innan den induktiva studien. Betydelsen av enkätstudier innebär även att generalisering är möjlig i större utsträckning vilket är viktigt för att kartlägga i vilken omfattning själv censur tillämpas mot bakgrund av att känna sig övervakad.

I vidare studier av den kinesiska diasporans upplevelse av övervakning och dess tillämpning av själv censur är det även av intresse att undersöka praktiserandet av själv censur i andra sammanhang än på sociala medier. Vad är den kinesiska diasporan exempelvis bekväm att samtala om, tillämpas själv censur även där med känsla över att vara föremål för övervakning?

Utifrån studien som genomfördes framkom även andra aspekter där respondenterna upplevt övervakning av den kinesiska staten men som inte var kopplat till utövning av själv censur på sociala medier. Att ytterligare undersöka den kinesiska statens kontakt med den kinesiska diasporan i Sverige kan därmed skapa förståelse för om teorin om sharp power även inkluderar andra former av influenser mot den direkta medborgaren.

Med resultatet av att WeChat som plattform också förorsakade individers själv censur är även vidare forskning kopplat till kinesiska sociala medier som används i Sverige av stor betydelse. I nuläget kan exempelvis svenska medborgare boende i Sverige censureras på WeChat när de publicerar. Att WeChat används i större omfattning dels för att diasporan ökar och dels för att användas mellan individer i exempelvis Europa, blir därmed en viktig fråga att utforska utifrån vilka konsekvenser för yttrandefriheten användningen av enbart kinesiska sociala medier innebär i Sverige.

En reflektion utifrån att själv censur även tillämpades på västerländska sociala medier mot bakgrund av att individens omgivning upplevdes övervaka inlägg, medför att även den problematiken är av intresse att kartlägga genom vidare forskning. I vilken mån den formen av själv censur tillämpas och vilka områden samt varför det finns anledning för en individ att undvika publicering. Resultatet är även intressant då det kan beskriva delar av övervakningen i Kina. För vidare forskning blir det därmed relevant att undersöka i vilken utsträckning horisontell övervakning även förekommer i Kina eller om det enbart är koncentrerat till den kinesiska diasporan i Sverige.

6 SLUTSATS

Föreliggande studie är den första att undersöka hur upplevd övervakning bidrar till den kinesiska diasporans tillämpning av själv censur i Sverige. Det vetenskapliga arbetet har dels genererat kunskap om den övervakande aktören samt hur den upplevda övervakningen bidragit till själv censur på sociala medier.

Med utgångspunkt i studiens frågeställning kan det konstateras att den kinesiska diasporan i Sverige bestående av tidigare och nuvarande kinesiska medborgare genom olika metoder idkar själv censur mot bakgrund av att de upplever att det finns en övervakande aktör. Begränsningarna byggde till stor del på vilket socialt medium som användes och även vilken aktör som övervakade på den specifika plattformen. På västerländska sociala medier bestod övervakningen av en horisontell maktutövning där den övervakande aktören bestod av individens sociala närhet. Under de förutsättningarna tillämpades själv censur vid tillfällen och med försök att balansera publiceringarnas innehåll. Ett avvikande resultat visade att en individ inte idkade själv censur, men att hen som de övriga reflekterade över eventuella konsekvenser inlägget kunde orsaka. Slutsatsen som även kan dras utifrån empirin är att den uiguriska diasporan i Sverige upplever att Kina övervakar dem och så även på sociala medier. Däremot förändrades inte det faktum att de fortsatte publicera inlägg kritiska mot Kina och där själv censur inte tillämpades trots deras känsla av att vara övervakad av den kinesiska staten. Slutsatsen blir således att uigurer upplever att Kina som auktoritär stat övervakar likt det sharp power beskriver men där övervakningen inte bidrar till manipulation av innehåll då individerna inte idkar själv censur.

Konsekvenserna av att använda WeChat klargör däremot den problematik som övervakning kan generera bestående av själv censur. Individernas vetskap om att inlägg kontrolleras och aktivitet övervakas bidrar till att de likt panoptikon också agerar som att de ständigt är övervakade. Utifrån obehag att bli censurerad valde individen själv att tillämpa själv censur. Den kinesiska diasporan i Sverige är i behov av att använda WeChat för att kontakta anhöriga och kollegor i Kina. Därmed är de låsta till kinesiska sociala medier som de utan möjligheter att påverka och istället förväntas anpassa sig efter och acceptera.

Slutligen kan det konstateras att själv censur även tillämpas av diasporan vid resor utomlands där upplevelsen att möjligen bli övervakad förorsakar att inlägg raderas innan resa från Sverige, det som författare valt att kalla *resencensur*. I studien bestod det av möjlig övervakning av ideologiska grupper i Turkiet men även av reflektioner om inlägg som tidigare publicerats eventuellt kunde få konsekvenser vid återresa till Kina.

Som sista ord för studien kan författaren klargöra att den kinesiska diasporan är en grupp som reflekterar över risker och konsekvenser inlägg kan generera, såväl i nutid som framtid. Själv censuren tillämpas inte i samtliga fall trots att känslan om upplevd övervakning existerar. Återhållsamhet som är av individen själv påtagen vid publiceringar förekommer däremot inom den kinesiska diasporan i Sverige. Den aktuella studien kan därmed bekräfta att sociala mediernas existens inte en garant för att människan kan uttrycka sig fritt.

REFERENSER

- Aftonbladet. (2019). Flyktingar från Kina förföljs i Sverige. Hämtad 2020-04-19 från <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/2GKLma/flyktingar-fran-kina-forfoljs-i-sverige>
- Aktas, V., Nilsson, M., & Borell, K. (2018). Social Scientists under Threat: Resistance and Self-censorship in Turkish Academia. *British Journal Of Educational Studies*, 67, 169–186. <https://doi.org/10.1080/00071005.2018.1502872>
- Albrechtslund, A., & Ryberg, T. (2011). Participatory Surveillance in the Intelligent Building. The MIT Press, 27(3), 35-46. <https://www.jstor.org/stable/41261942>
- Almén, O. (2020). *The Chinese Communist Party and the Chinese diaspora*. (FOI-R--4933-SE). Hämtad från Totalförsvarets forskningsinstitut: <https://www.foi.se>
- Bar-Tal, D. (2017). Self-Censorship as a Socio-Political-Psychological Phenomenon: Conception and Research. *Political Psychology*, 38(S1), 37–65. <https://doi.org/10.1111/pops.12391>
- Bentham, J. (2002) *Panopticon: En ny princip för inrättningar där personer övervakas*. Falun: Nya Doxa
- Chen, J. (2018). The Chinese Political Opposition in Exile: A Chequered Development. *Europe-Asia Studies*, 70(1), 108–129. <https://doi.org/10.1080/09668136.2017.1418297>
- Chin, G. (2014). Censorship of social media in China. *Science*, 345(6199), 886–888. <https://doi.org/10.1126/science.345.6199.886-l>
- Cook, P., & Heilmann, C. (2013). Two Types of Self-Censorship: Public and Private. *Political Studies*, 61(1), 178–196. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.2012.00957.x>
- Culpepper, R. (2012). Nationalist competition on the internet: Uyghur diaspora versus the Chinese state media. *Asian Ethnicity*, 13(2), 187–203. <https://doi.org/10.1080/14631369.2012.625711>
- Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (3. uppl). Lund: Studentlitteratur.
- Doyle, A. (2011). Revisiting the synopticon: Reconsidering Mathiesen’s “The Viewer Society” in the age of Web 2.0. *Theoretical Criminology*, 15(3), 283–299. <https://doi.org/10.1177/1362480610396645>
- Elo, S., & Kygnäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107-115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>

- Ensafi, R., Winter, P., Mueen, A., & Crandall, R, J. (2015). Analyzing the great firewall of china over space and time. *proceedings on privacy enhancing technologies*, 2015(1), 61–76. <https://doi.org/10.1515/popets-2015-0005>
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan; Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (5. Uppl.). Stockholm: Wolters Kluwer.
- Folkhälsomyndigheten. (2020). Nya allmänna råd: Håll avstånd och ta personligt ansvar. Hämtad 2020-04-01 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2020/april/nya-allmanna-rad-hall-avstand-och-ta-personligt-ansvar/>
- Foucault, M. (2017). *Övervakning och straff*. (5. uppl.). Lund: Arkiv Förlag.
- Gigerenzer, G., Rebitschek, F., & Wagner, G. (2018). A Scored Society Needs Transparency. *Wirtschaftsdienst*, 98(12), 860–868. <https://doi.org/10.1007/s10273-018-2378-4>
- Gill, B., & Schreer, B. (2018). Countering China’s “United Front.” *The Washington Quarterly*, 41(2), 155–170. <https://doi.org/10.1080/0163660X.2018.1485323>
- Haggerty, K., & Samatas, M. (2010). *Surveillance and democracy*. New York, NY: Routledge.
- Hille, K. (2018, 21 november). China’s ‘sharp power’ play in Taiwan. *Financial Times*. Hämtad 2020-04-26. Från <https://www.ft.com/content/5c272b90-ec12-11e8-89c8-d36339d835c0>
- King, G., Pan, J., & Roberts, E, M. (2013). How the Chinese government fabricates social media posts for strategic distraction not engaged argument. *American Political Science Review*, 111(3), 484-501. <https://j.mp/2pGQ843>
- Kvale, S., & Brinkman, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (3. uppl.). Lund: Studenlitteratur.
- Larsson, B., & Engdal, O. (2011). *Social kontroll: övervakning, disciplinering och självreglering*. Malmö: Liber AB
- Lorentzen, P. (2014). China’s Strategic Censorship. *American Journal of Political Science*, 58(2), 402–414. <https://doi.org/10.1111/ajps.12065>
- Marat, A. (2016). Uyghur digital diaspora in Kyrgyzstan. *Diaspora Studies*, 9(1), 53–63. <https://doi.org/10.1080/09739572.2015.1088614>
- Mathiesen, T. (1997). The viewer society: Michel Foucault's 'Panopticon' revisited". *Theoretical criminology*, 1(2), 215–232.
- Misiuna, J. (2018). The Impact of the Chinese Diaspora in the U.S. on the American View of China. *International Studies: Interdisciplinary Political and Cultural Journal*, 22(1), 153–168. <https://doi.org/10.18778/1641-4233.22.10>

- NED. (2017). Sharp power: Rising Authoritarian Influence. Hämtad 2020-03-20 från <https://www.ned.org/wp-content/uploads/2017/12/Sharp-Power-Rising-Authoritarian-Influence-Full-Report.pdf>
- Moore, M. (2014). RIP RIPA? Snowden, Surveillance, and the Inadequacies of our Existing Legal Framework. *The Political Quarterly*, 85(2), 125-132. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1111/1467-923X.12085>
- Nationalencyklopedin. (u.å.a). *Själv censur*. Hämtad 2020-04-19 från <https://www-ne-se.ep.bib.mdh.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/självcensur>
- Nationalencyklopedin. (u.å.b). *Uigurer*. Hämtad 2020-04-19 från <https://www-ne-se.ep.bib.mdh.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/östturkestan>
- Nye, J. (1990). SOFT POWER. *Foreign Policy*, (80), 153–171. <https://www.jstor.org/stable/1148580>
- Olsson, J. (2020, 9 januari) Kina i fokus när Taiwan går till val. *Dagens Arena*. Hämtad 2020-04-26 från <https://www.dagensarena.se/innehall/kina-fokus-nar-taiwan-gar-till-val/>
- Roberts, E, M. (2014). Fear, Friction, and Flooding: Methods of Online Information Control. Doctoral dissertation, Harvard University. <https://doi.org/10.7910/DVN/25854>
- Schneier, B. (2015). *Data och Goliat*. Göteborg: Daidalos AB.
- Servaes, J. (2016). The Chinese dream shattered between hard and soft power? *Sage journals*, 38(3), 437–449. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1177%2F0163443716631283>
- Statistiska centralbyrån. (2020). Folkmängd efter födelseland 1900–2019. [Datafil]. Hämtad från <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/>
- Sundqvist, G. (2019). *Trickle Through Democracy Studies on Democratic Diffusion in China*. Doctoral thesis, Åbo Akademi University, Åbo. <https://www.doria.fi/handle/10024/168686>
- Sveriges Television. (2020). Gui Minhai döms till 10 års fängelse. Hämtad 2020-04-19 från <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/gui-minhai-doms-till-tio-ars-fangelse>
- Sweden Abroad. (u.å.). Dubbelt medborgarskap i Kina. Hämtad 2020-04-19 från <https://www.swedenabroad.se/sv/om-utlandet-för-svenska-medborgare/kina/hjälp-till-svenskar-utomlands/hjälp-kring-medborgarskap/dubbelt-medborgarskap/>
- Vetenskapsrådet. (2017). God forskningssed. Hämtad 2020-04-02 från https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forsknings-sed_VR_2017.pdf

- Walker, C. (2018). What Is "Sharp Power"?. *Journal of Democracy*, 29(3), 9–23. <https://doi.org/10.1353/jod.2018.0041>
- Walker, C., Kalathil, S., Ludwig, J. (2020) The Cutting Edge of Sharp Power. *Journal of Democracy*, 31(1), 124–137. <https://doi.org/10.1353/jod.2020.0010>
- Whitson, R. J. (2010). Surveillance and democracy in the digital enclosure. K. Haggerty (Red), & M, Samatas (Red). *Surveillance and democracy* (231-247). New York: Routledge
- Wong, O. (2018, 22 november) Kinas trollarmé lär sig av Putin – massiv kampanj. *Svenska Dagbladet*. Hämtad 2020-04-26 från <https://www.svd.se/infor-taiwans-val-kinas-trollarme-lar-sig-av-putin>
- Yttrandefrihetsgrundlag. (SFS 1991:1469). Hämtad från Riksdagens webbplats: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/yttrandefrihetsgrundlag-19911469_sfs-1991-1469
- Zhu, Z. (2007). Two Diasporas: Overseas Chinese and Non-resident Indians in Their Homelands' Political Economy. *Journal of Chinese Political Science*, 12(3), 281–296. <https://doi.org/10.1007/s11366-007-9012-4>
- Öngün, E., & Demirağ, A. (2014) Are we digital masters or captives?: A critical evaluation of panopticon versus synopticon effect of surveillance in social media. *Journal of Media Critiques*, 1, 27–42. <https://doi.org/10.17349/jmc114302>

BILAGA 1: MISSIVBREV

Hej!

Jag heter Corinne Lejdström och kontaktar Dig med anledning av min kandidatuppsats i statsvetenskap som jag under våren kommer genomföra vid Mälardalens högskola. Studiens syfte är att undersöka tidigare och nuvarande kinesiska medborgares relation till internet och sociala medier kopplat till övervakning. Intervjun blir ett tillfälle där Du får dela med dig av dina erfarenheter vilket kommer ligga till grund för underlaget i mitt examensarbete.

Intervjutiden är cirka 40 min och gällande tid samt plats är jag flexibel och tillmötesgår ditt önskemål i största möjligaste mån. Intervjun kommer ske via Skype eller annat digitalt verktyg. Svaren kommer behandlas konfidentiellt och således kommer namn eller likande inte redovisas i arbetet eller komma annan person till del. Jag önskar spela in intervjun i syfte att underlätta för bearbetningen av materialet. Efter transkribering av intervjun kommer inspelningen raderas och svaren kommer inte användas i annat syfte än i denna specifika uppsats. Uppsatsen kommer att publiceras online på Digitala vetenskapliga Arkivet, DiVA, som publicerar forsknings-publikationer och studentuppsatser i Sverige. Ditt deltagande i studien är frivilligt och deltagandet kan närsomhelst avslutas utan specifik motivering.

Jag hoppas att Du är intresserad av att delta och förmedla dina erfarenheter.

Med vänliga hälsningar

Corinne Lejdström

Statsvetarprogrammet, Mälardalens högskola

Tel. 073671****

Mail: Corinne.lejdstrom@gmail.com

BILAGA 2: INTERVJUGUIDE

Tema 1: Bakgrund – Uppstart

- **Vill du berätta lite om dig själv?**
  - Födelseplats
  - Medborgare
  - Sysselsättning
  - Ålder

- **Vill du berätta för mig om din koppling till Kina?**
  - Från vilken del i Kina kommer du ifrån?
  - Hur länge bodde du i Kina? Under vilka år?
  - Hur länge har du bott i Sverige? Under vilka år?
  - Finns det någon anledning till att du bor i Sverige idag?
  - Har du släkt eller vänner i Kina?

Tema 2: Internet: Funktion

- **Vill du berätta för mig vad du använder internet till?**
  - I vilket syfte använder du internet?
  - Vilken typ av hemsidor använder du?

Tema 3: Sociala medier: Funktion

- **Vill du berätta för mig hur du använder sociala medier?**
  - I vilket syfte använder du sociala medier?
  - Vilken typ av sociala medier använder du?
  - Använder du några funktioner på sociala medier?
  - Skiljer sig din användning mellan olika sociala medier?

Tema 4: Sociala medier: Publicering

- **Kan du berätta om hur du agerar när du är aktiv på sociala medier?**
  - Tänker du på vilken typ av inlägg, kommentarer, gillningar, delningar du skapar?
  - Anpassar du innehållet i dina publiceringar? (Beroende på plattform?)
  - Vilken typ av inlägg är du bekväm/ ej bekväm med att publicera; (*Kontakt med släkt & vänner, arbetsrelaterat, fritidsintresse, politik, opinionsbildning/kritik*)

Tema 5: Sociala medier: Begränsningar

- **Upplever du dig begränsad på sociala medier?**

Inlägg:

- Har du avstått från att publicera?
- Känner du dig bekväm med att publicera inlägg på sociala medier?
- Har du tagit bort ett inlägg, en kommentar, delning eller liknande?
- Finns det någon skillnad på vad du publicerar i Sverige respektive i ett annat land?

Kommentera, dela, gilla:

- Känner du dig bekväm med att kommentera, dela eller gilla inlägg på sociala medier?
- Har du känt att du någon gång velat kommentera eller publicera men avstått?
- Finns det begränsningar i vems konto som du kommenterar på?

Ämnen:

- Finns det något tillfälle då du inte är rädd för att uttrycka din åsikt?
- Upplever du att det finns ämnen som är svåra att skriva om på sociala medier?
- Skriver du allt som du vill, eller finns det ämnen du undviker?
- Upplever du att det finns ämnen som är lätta att skriva om på sociala medier?
- Vill du berätta av vilken anledning du avstår från att vara aktiv på sociala medier?

Tema 6: Sociala medier: Kommunikation & Kontakt

- **Hur använder du sociala medier för att kommunicera?**

- Vilka kommunicerar du med på sociala medier?
- Hur kommunicerar du med familj, släkt, vänner, kollegor i Sverige?
- Kommunicerar du på samma sätt med dina anhöriga i Kina som i Sverige?

Tema 7: Konsekvenser

- **Upplever du att ditt agerande har fått några konsekvenser?**

- Har en publicering fått någon negativ konsekvens?
  - ◆ Agerade du annorlunda efter händelsen?
- Blir du rädd/oroad eller förvånad när du ser en annan person/ vän uttrycka åsikter i ett känsligt ämne.
- Har du vid någon form av publicering begränsats av din oro för att drabbas av konsekvenser?

Tema 8: Övervakning

- **Vill du berätta för mig om du vid något tillfälle känt dig övervakad på sociala medier?**
  - Kan du berätta för mig om när du känner dig övervakad?
  - Vem känner du dig övervakad av?
  - Upplever du att du under en längre tid känt dig övervakad eller är det något nytt.
    - ◆ När började det, finns det någon händelse som orsakade din känsla?
  - Förändrar du något när du känner dig övervakad? (I stunden eller generellt?)
    - ◆ Bortser du från känslan att vara övervakad eller försöker du ändra din aktivitet på sociala medier
    - ◆ Använder du alias?

Tema 9: Avslutning

- Finns det något mer du vill berätta eller kommentera?

MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Box 883, 721 23 Västerås **Tfn:** 021-10 13 00
Box 325, 631 05 Eskilstuna **Tfn:** 016-15 36 00
E-post: info@mdh.se **Webb:** www.mdh.se